ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4911 | 3/16 ԱՊՐԻԼ, 1902 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 7 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4911

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ՚ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սանասարեան վարժարանը, Խարբերդ փոխադրուելուն պատեհութեամբ, օրուան խնդիր դարձած է այս պահուս տեղական մամուլին մէջ. նոյնչափ եւ աւելի օրուան խնդիր դարձած է նաեւ Կարնոյ մէջ, ուր կարծիքի քանի մը հոսանքներ մէկանց կազմուած են վարժարանին փոխադրութեան խնդրին շուրջը։ Թղթակցութիւնները՝ որոնք օրը օրին կը հասնին Պոլսոյ թերթերուն, բաւական յստակ գաղափար մը կու տան այդ կարծիքի հոսանքներուն վրայ, որոնցմէ մասնաւորապէս երկուքը կ՚արժէ առանձին խորհրդածութեան առարկայ դարձնել։

Շատեր՝ որոնց համար Սանասարեան վարժարանը ո՛ եւ է կերպով մը առեւտուրի, շահու աղբիւր մը դարձած էր, անպատճառ կ՚ուզեն որ այդ վարժարանը ըստ առաջնոյն մնայ Կարին, արդի շէնքին մէջ։ Պատճառաբանութիւնները զորս այդ մասին մէջ կը բերեն, մասամբ չեն համոզիչ, բազմաթիւ են։ Կ՚ըսեն օրինակի համար թէ Սանասարեան վարժարանը անկարելի է Խարբերդ փոխադրել իր բոլոր ուսանողներով, պաշտօնեաներով, կարասիներով, կազմածներով, անասուններով, եւայլն։ Թէ Խարբերդ փոխադրութիւնը պատճառ պիտի ըլլայ որ ամիսներ ու ամիսներ ընդհատուին վարժարանին դասախօսութիւնները։ Թէ ծախքի ահագին դուռ մը պիտի բացուի։ Թէ Կարնեցի ծնողքներ՝ որոնք իրենց զաւակները նոյն վարժարանը կը ղրկէին իբր գիշերօթիկ կամ ցերեկեայ, զանոնք միշտ քովերնին ունենալու համար չպիտի ուզեն ալ անկէ վերջ մինչեւ Խարբերդ ղրկել։

Ուրիշներ,—թուով աւելի բազմաթիւ,—ջերմօրէն կը փափաքին Սանասարեանի Խարբերդ փոխադրուելուն, բազմաթիւ օգուտներ տեսնելով ատոր մէջ։ Ատոնցմէ կարեւորներն են նախ սա՝ թէ Սանասարեան վարժարանի Կարնոյ շէնքը ինքնին չափազանց անյարմար էր տարածուն ու բազմակողմանի դպրոցական ծրագրի մը գործադրութեան համար. յետոյ սա՝ թէ Սանասարեանը Խարբերդ փոխադրուելով կարելի պիտի ըլլար վերջապէս միջնակարգ վարժարանի մը վերածել անոր բռնած շէնքը,—երբեմն ազգ. վարժարան,—եւ այսպէսով դարմանել այն զրկանքը, որուն Կարնոյ մատաղատի սերունդը ենթարկուած էին մինչեւ հիմայ, այդ շէնքին Սանասարեանի յատկացուած ըլլալուն պատճառաւ։

Երկուստեք, ասոնք են գլխաւոր առարկութիւնները, եւ պզտիկ քննութիւն մը մեզի առիթը պիտի տայ հաստատ գաղափար մը կազմելու սա կէտին նկատմամբ թէ երկու կողմերէն ո՛րն է իրաւունք ունեցողը։

Արդ, ինչ կ՚ըսեն Սանասարեան վարժարանի փոխադրութեան հակառակորդները.—

1. Թէ Սանասարեան վարժարանը անկարելի է փոխադրել Խարբերդ, իր բոլոր պաշտօնեաներով, ուսանողներով, կազմածներով, եւայլն։—Այս ենթադրութիւնը բոլորովին անտեղի է, քանի որ անկարելիութեան պարագայ մը չկայ գործին մէջ. եթէ ըլլար, անոնք որ այդ փոխադրութեան գաղափարը որոշեցին գործադրութեան դնել, եւ որոնք նեռուելիք անձեր չեն, անշուշտ հաշուի պիտի առնէին այդ պարագան ալ, եւ ըստ այնմ շարժէին։

2. Թէ Խարբերդ փոխադրուիլը պատճառ պիտի ըլլայ դասախօսութեանց ընդհատուելուն։— Այս ենթադրութիւնն ալ առաջինէն նուազ անհիմն չէ։ Փոխադրութեան գործը կարելի է արձակուրդի ամիսներուն ձգել, եւ ամէն բան կարգադրել լայնօրէն, առանց նոյն իսկ շաբաթ մը դասախօսութիւնները ընդհատելու։ Մինչեւ անգամ աշակերտները կրնան ժամանակ ունենալ՝ իրենց արձակուրդին մէկ մասն ալ Խարբերդի մէջ անցընելու։ Եթէ հարկ ըլլար իսկ քիչ մը ատեն ընդհատել դասախօսութիւնները, կ՚արժէ՞ր կասիլ այդ աստիճան աննշան բնոյթ ունեցող զոհողութեան մը համար, եւ ոտքի տակ առնել վարժարանին տեւական կանոնաւորութեան համար անհրաժեշտ եղող գործ մը։

3. Թէ ծախքի ահագին դուռ մը պիտի բացուի այդ փոխադրութեան երեսէն։— Դարձեալ անտեղի ենթադրութիւն։—Անանկ ատեն մը՝ ուր խնամակալութիւնը ահագին գումարներ յատկացնելով նորանոր վարժարան մը կառուցանել կու տայ, ինչ նշանակութիւն կրնայ ունենալ այդ փոխադրութեան համեմատաբար շատ չնչին ծախքը։ Մնաց որ դրամը չէ՛ պակասը, եւ փոխադրութեան պահանջած ծախքն ալ ո՛ եւ է կերպով մը չի կրնար ազդել վարժարանին մատակարարութեան յատկացուած դրամագլուխին վրայ։

4. Թէ Կարնեցի ծնողքներն ալ չպիտի ուզեն իրենց զաւակները Սանասարեան ղրկել՝ հեռու ըլլալուն պատճառաւ։— Միշտ անտեղի, միշտ անհիմն։ Ինչպէս որ ասկէ առաջ Կարնէն դուրս գտնուող ծնողքներ իրենց զաւակները կրնային Կարին՝ Սանասարեան վարժարան ղրկել՝ այնպէս ալ Կարնեցի ծնողքները կրնան իրենց զաւակները Խարբերդ ղրկել։ Խնդիրը մի՛ միայն համբերութեան ո՛չ այնքան մեծ ծախքի մը վրայ է. անկէ անդին՝ ծնողք մը միշտ կրնայ իր զաւկին տեսքէն զրկուիլ ժամանակի մը համար, քանի որ մանաւանդ իր զաւկին ապագային սիրոյն՝ պիտի ենթարկուի այդ զրկումին։

Գալով վարժարանին փոխադրութեան փափաքողներուն, չեմ կարծեր որ անոնց առարկութեանց բովանդակ հիմնաւոր եւ իրաւացի հանգամանքը պէտք ունենայ շեշտուելու։ Այսօր ո՛վ կրնայ ուրանալ Սանասարեանի Կարնոյ շէնքին անյարմարութեան եւ անբաւականութեան պարագան։ Ո՞վ կրնայ ըսել թէ Սանասարեանի Կարնոյ մէջ գոյութիւն ունենալը շէնք շնորհք զրկանք մը չէր Կարնոյ մատաղատի տղոց համար, քանի որ աւելի կամ նուազ աննշան վարձքի մը փոխարէն գրաւած էր անոնց իբր կանոնաւոր միջնակարգ վարժարան ծառայելիք յարմարագոյն միակ շէնքը։

* * *

Մինչդեռ կարծիքի այդ հոսանքները կը կազմուին Կարնոյ մէջ՝ Սանասարեանի Խարբերդ փոխադրութեան շուրջը, աստին, Պոլսոյ մէջ, Կեդրոնի խնամակալութիւնը լուռ մնջիկ իր գործին կը նայի, առանց ժամանակ կորսնցնելու։ Իրեն համար կարծիքի միակ հոսանք մը կայ ու կրնայ գոյութիւն ունենալ.— Սանասարեան վարժարանը պէտք է որ Խարբերդ փոխադրուի, ու պիտի փոխադրուի։ Այս է փափաքը որչա՛փ խնամակալութեան Ս. Նախագահին, այնչափ մըն ալ Մկրտիչ Սանասարեանցի կտակակատար Վսեմ. Պ. Եզեանցի, ինչպէս նաեւ ամբողջ Խնամակալութեան։

Եւ նոր բան մը ըսած չեմ ըլլար՝ յայտարարելով թէ ո՛չ Ս. Նախագահը, ոչ Վսեմ. Պ. Եզեանց, ո՛չ ալ Խնամակալութիւնը պիտի ուզեն երբեք ո՛ եւ է առարկութեան տեղի տալ՝ իրենց մտադրութենէն ետ կենալու համար։ Առաջուց ամէն բան հաշուած, քննած ըլլալէ ետք, արդէն չէին կրնար տարբեր կերպով շարժիլ։ Անոնք որոնք ո՛ եւ է հանգամանքով առընչութիւն ունին Սանասարեան վարժարանին հետ, անշուշտ կ՚ըմբռնեն այս պարագան, ու սիրով կը համակերպին դրուած որոշման։ Այդ համակերպութիւնը կերպով մը գրաւականը պիտի ըլլայ Սանասարեանի նկատմամբ իրենց տածած համակրութեան։ Մնաց որ, վարժարանին տեղափոխութեան մէջ կայ կարեւոր խնդիր մըն ալ, զոր պէտք չէ՛ բնաւ հեռացնել իրենց մտքէն։ Բացատրեմ երկու խօսքով։

Սանասարեանը այս պահուս Կարին մնալով չի կրնար ունենալ այն նշանակութիւնը՝ զոր կոչուած է ստանալու Խարբերդի մէջ։ Կարնոյ մէջ օտար վարժարաններ, միսիոնարներ, «բէջ»եր, եւն. չկան այնչափ շատ՝ որչափ Խարբերդ՝ ուր կրթական ահագին յարկեր կառուցած, շարունակ իրենց կը քաշեն քաղաքին ու գիւղերուն հայ տղաքը։ Կրթութիւնը զոր կու տան այդ տղոց, կրնայ անշուշտ իր լաւ կողմերը ունենալ, բայց երբեք չի կրնար պատշաճիլ մեզի. մանաւանդ որ տղաքը զորս կը գրաւեն, տոհմային հանգամանք ունեցող եւ իրենց բարքերուն, իրենց սովորութեանց համապատասխանող նոյն իսկ երկրորդական կրթութեան մըն ալ երեսը տեսած չըլլալով, չա՛տ աւելի շուտ կը խաթարուին, չա՛տ աւելի շուտ կ՚ուծանին։

Սանասարեան վարժարանը Խարբերդ փոխադրուելով, կոչուած է ահա այդ բոլոր օտար վարժարաններուն դէմ հակադրելու։ Եթէ այդ վարժարանները կրնային ասկէ առաջ յաջողիլ Խարբերդի մէջ, պատճառը սա է որ ահագին դրամագլուխներ ունենալով՝ դիւրաւ կը համակերպէին ամէն կարգի զոհողութեանց։ Սանասարեանը, ինքն ալ պատկառելի դրամագլուխի մը կռթնած, վաղը միւս օր պիտի կրնայ չէզոքացնել անոնց ամէնուն ալ ազդեցութիւնը, որով իր գոյութիւնը Խարբերդի մէջ պիտի ստանայ օգտակարութեան աստիճան մը՝ որուն երբե՛ք չպիտի կարենար հասնիլ Կարնոյ մէջ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ԿԱԼՈՒԳԱՅ, 19 Մարտ

Նուիրատուութիւնները Շամախու երկրաշարժից վնասուածների օգտին, շարունակւում են առաքուել Ռուսաստանի ամէն կողմից եւ մինչեւ ներկայ մարտի 4ը, Բագուի նահանգապետի՝ Կովկասի կառավարչապետին տուած պաշտօնական զեկուցման համաձայն, հաւաքուել է 275 հազար ռուբլի։ Գլխաւոր ծախքերը մինչեւ նոյն թիւը՝ ազգաբնակութեան ուտելիք մատակարարելու, Շամախուց հեռացողներին դրամական օժանդակութիւն տալու, փորուածքների, հիւանդանոցների շինութեան, զանազան կարեւոր նիւթերի եւ առարկաների համար, հասնում են 73,000 ռուբլի։ Առաջիկայում նախատեսւած են խոշոր ծախքեր։

Թիֆլիսում ռուսերէն լեզուով հրատարակւող Arkonawts լրագրում Ց. Լորդանիա ասում է, թէ Վրաց պատմական ձեռագիր գրուածքներից մէկի մէջ նա գտել է յաւելուած, որի մէջ խօսւում է Շամախում պատահած երկրաշարժի մասին Թամար Թագուհու երկրորդ որդի Գէորգի Լաշայի ծննդեան երկրորդ տարում—1192 թւին։ Այս յաւելուածի մէջ ի միջի այլոց ասուած է.—

> «... Նա, որ սարսեցնում է երկիրը եւ մի հայեցմամբ միայն ստիպում է լեռներին ծուխ արձակելու, դղրդեցրեց Շամախի քաղաքի ամրութիւնները եւ պատերը եւ այդ ժամանակ անյայտացաւ նրա ամբողջ ազգաբնակութիւնը, որի հետ եւ Շարվանշէ ընտանիքը, նրա կինը եւ երախաները. անօրինակ վիշտ համակեց կենդանի մնացածներին. նրանք անձնատուր եղան անմխիթար արտասուելու, ցանեցին մոխիր գլուխների վրայ, որովհետեւ ոչ մի տեղից փրկութիւն չէին սպասում։»

«Բայց մնում է պարզելու դեռ եւս մի բան—շարունակում է Պ. Լորդանիա—թէ չէ՞ խօսւում արդեօք վերոյիշեալ հատուածի մէջ քաղաքի եւ ազգաբնակութեան երկրի մէջ ընկղմնելու եւ ոչ սոսկ կործանման մասին, որովհետեւ Վրաց բնագրի մէջ գործ են ածուած «ազգաբնակութիւնը անտեսանելի դարձաւ» խօսքերը։

* * *

Հնարաւորութիւն չունենալով անցեալ տարի թղթակցութիւններ գրելու, առիթից օգտւում եմ ուղարկելու ձեզ մի քանի կտոր «Մեր ներքին կեանքը 1901 թւին» հետաքրքիր յօդուածից։

«Մեր ներքին կեանքը 1901 թւի ընթացքում ոչ մի առանձին բեղմնաւորութիւն չէ ցոյց տուել, բայց տեղի են ունեցել մի քանի նշանաւոր դէպքեր, որոնց վրայ անհնարին է կանգ չառնել։

Առաջին տեղը գրաւում է երկրի մէջ տիրող ֆինանսական եւ տնտեսական տագնապը, որ ամենից շատ իր ազդեցութիւնն ունեցաւ Բագուի վրայ։ Ամբողջ տարին Բագուի նաւթարդիւնաբերութիւնը եւ նրա հետ կապուած բոլոր ձեռնարկութիւնները տառապում էին դրամական մեծ ճգնաժամով, որի սաստկութիւնը նաւթարդիւնաբերողները կարծում էին մեղմացնել գժբաղդ բանուորներին գործից, աշխատանքից զրկելով կամ նրանց ռոճիկները պակասեցնելով։ Բազմաթիւ սնանկութիւններ տեղի ունեցան, որոնք ազդեցին երկրի ընդհանուր տնտեսական վիճակի վրայ։ Այդ ընդհանուր տագնապը, որ յանկարծ պայթեց Բագուի գլխին, բացատրւում է մի քանի զանազան տեղական պատճառներով։ Տագնապը հետզհետէ կը վերանայ եւ գործերն իրենց կանոնաւոր ընթացքը կը ստանան, երբ արտադրութիւնը կը հաւասարուի պահանջին։ Չենք կարող սակայն չնկատել, որ Բագուի տագնապը առաջ բերեց մեր ժողովրդին գիւղական հասարակութեան մի մասի մէջ երկրագործութեան սէր, նա նորից վերադարձաւ այն արտին, հողին, որ տարիներով բարձիթողի էր արել, վազելով Բագուի սատանայական ոսկու յետեւից։

«Նոյն սթափումն նկատելի է եւ գաւառական իմացական տարրի մէջ, գաւառները, որոնք դատարկացել էին իրենց ինտելիգենտ տարրերից, այժմ տեսնում են քիչ քիչ այդ տարրերի վերադարձը, որը ի հարկէ բարերար ազդեցութիւն կ՚ունենայ բարոյական կեանքի վրայ։

«Հրահանգիչ եւ մեր երկրի առաջդիմութեան համար նշանաւոր երեւոյթ պէտք է համարել Կովկասեան յոբելեանական ցուցահանդէսը։ Այդ ցուցահանդէսը յամենայն դէպս մի բան անհերքելի կերպով ապացուցեց։ Եթէ Կովկասը մեծ առաջդիմութիւն չէ արել երկրագործութեան եւ արդիւնաբերութեան մէջ, բայց ճանապարհն արդէն հարթւած է եւ խրամատները, լայն խրամատներ են բացւել այն պարիսպի մէջ, որ մինչեւ այսօր կանգնել էր առաջդիմութեան առաջը։ Շատ ճիւղերի մէջ կատարուել են որոշ կատարելագործութիւններ եւ երկրի գիւղատնտեսական եւ արդիւնաբերական զարգացման գործն ապահովուած կարելի է համարել։

«Ոչ պակաս հրահանգիչ էր եւ Ռուսաստանի հետ Վրաստանի միացման հարիւրամեակի տօնախմբութիւնը։ Այդ առիթով լոյս ընծայւեցին մի քանի հրատարակութիւններ, որոնք պարզ կերպով ցոյց տուին, թէ այդ միացումը անխուսափելի էր Վրաստանի մէջ տիրող կարգ ու կանոնների եւ ժողովրդի թշուառ վիճակի պատճառով։ Երկիրը թէ՛ քաղաքականապէս, թէ տնտեսապէս եւ թէ ֆինանսապէս բոլորովին քայքայուած էր, աղքատութիւն, ամայութիւն էր տիրում երկրում. չկար կեանքի, գործի խաղաղ, կանոնաւոր կուլտուրայի եւ կեանքի զարգացման ապահովութիւն։

«Բացի այդ ներքին պատճառներից կային եւ արտաքին պատճառներ՝ այն ժամանակ զօրեղ Պարսկաստանի գործած արշաւանքները։ Ի հարկէ, այդպիսի աննպաստ պայմանների մէջ խօսք անգամ չէր կարող լինել որ եւ է մտաւոր կամ կուլտուրական զարգացման։ Երկրի տնտեսական վիճակի զարգացման մի կարեւոր գործօն եւս երեւան եկաւ 1901 թւին. «Ալեքսանդրոպոլ–Երեւանեան» գծի բացումը։ Այդ նոր գիծը անկասկած, մեծ դեր ունի խաղալու երկրի ընդհանուր առեւտրական եւ արդիւնաբերական գործի զարգացման մէջ. մանաւանդ երբ սարքուի նրա շարունակութիւնը մինչեւ Ջուլֆայ, Պարսից սահմանագլուխը եւ այդպիսով Պարսկաստանի հիւսիսային մասը, Ատրպատականի նահանգը, կը կապվի Կովկասի հետ։

«Չենք կարող անուշադիր թողնել երկու նշանաւոր յոբելեան,—Միխիթարեան ուխտի երկհարիւրամեայ գոյութեան յոբելեանը, որ անդառնալի կերպով ապացուցեց, թէ ո՛րքան խոր արմատ է գցել այդ միաբանութեան օգտակար եւ փառաւոր գրական–կրթական գործունէութիւնը հայ ժողովրդի մէջ եւ թէ շնորհիւ կրթութեան ու դաստիարակութեան, այսօր հայ ժողովրդի համար կրօնական եւ դաւանանական խտրութեան հարցը այլ եւս գոյութիւն չունի։

«Իսկ Յովհաննէս Լազարեանի, Լազարեան ճեմարանի փառաւոր հիմնադրի մահուան հարիւրամեայ յոբելեանի քչտասելի տօնախմբութիւնը մի անգամ եւս թարմացրեց մեր յիշողութեան մէջ, թէ Պարսկաստանի խորքերից դուրս եկած այդ հայը եւ քաղաքացին որքան արժանի է մեր երախտագիտութեան։»

ԱԲԷԼ ԱՊՐԵՍԵԱՆՑ
(Մնացեալը վաղը)

ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՆԻՒԹԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈԳԵՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

(Տես. երէկի թիւն եւ վերջ)

Պ. Սդամադիատիս կու գայ, բնութիւնն ուսումնասիրելով, ապացուցանել թէ զօրութիւնը նիւթին մէկ յատկութիւնը չէ։ Գրուածքս չերկարելու համար, կարելի եղածին չափ համառօտ կերպով պարզենք այս տեսութիւնները։

Ամէն մարդ գիտէ եւ ընդունած է զօրութեան փոխանցութեան (transmission) օրէնքը։ Ջերմական (calorifique) զօրութիւնը, զոր օրինակ, առաջ կը բերէ մեքենայական զօրութիւն (énergie mécanique), որ կրնայ առաջ բերել լուսական (lumineuse) եւ կամ դարձեալ ջերմական զօրութիւն։ Գիտութիւնը, մեր օրերուն, կը հաստատէ թէ բոլոր այս զօրութիւնները շարժական զօրութեան (énergie du mouvement) կը յանգին. իսկ շարժական զօրութիւնը անտարակոյս զօրութիւն մըն է։ Այս զօրութիւնը, ինչպէս ըսինք, առարկայէ առարկայ կը փոխանցուի՝ պարագային համեմատ տարբեր արդիւնքներ տալով։ Գիտութիւնը կը ստուգէ նաեւ թէ այս փոխանցումը ամբողջական է. եթէ, օրինակի համար, ո՛ եւ է մարմին երկու մեթր բարձրութեան հանելու համար 50 աստիճան ջերմութիւն պէտք է, նոյն մարմինը երկու մեթր բարձրութենէ վար իյնալով՝ դարձեալ 50 աստիճանի ջերմութիւն պիտի արտադրէ։ Այս է զօրութեան անեղծութեան (conservation de l'énergie) օրէնքը։ Դարձեալ, ծանօթ փորձ մը, գնդակներուն փորձը, անժխտելի ապացոյց մըն է այս փոխանցման եւ անեղծութեան օրէնքին։ Հետեւաբար, բնութեան մէջ զօրութիւնը ստուգիւ փոխանցական է, կրնայ այսինքն որոշեալ նիւթէ մը անցնիլ ամբողջովին ուրիշ նիւթի մը։

Բայց գալով յատկութեան, արդեօք նո՛յն բանը պիտի տեսնենք։ Զօրութեան մասին, երբ տաք մարմին մը իր ջերմութիւնը ուրիշ մարմնոյ մը հաղորդէ, ինքն առանց ջերմութեան կը մնայ ալ եւս. դարձեալ փղոսկրէ գնդակ մը երբ ուրիշ համանման գնդակի մը զարնուի, այս վերջինը շարժման մէջ դնէ ճիշդ իր ունեցած արագութեամբ, ինքն ալ եւս անշարժ կը մնայ։ Մէկ խօսքով՝ ամէն անգամ որ ջերմութիւն, շարժում, լոյս, եւայլն, նոր մարմնոյ մը մէջ մտնեն, պէտք է որ անհրաժեշտաբար նոյն վայրկեանին ուրիշ մարմին մը միեւնոյն քանակութեամբ ջերմութենէ, շարժումէ, լոյսէ եւ այլն, զրկուի, զօրութեան անեղծութեան օրէնքին համեմատ։

Իսկ յատկութեան մասին, երբ կլոր մարմին մը առնեմ ճնշեմ եւ քառակուսի ձեւ մը տամ անոր, կա՞յ ուրիշ մարմին մը որ նոյն պահուն առաջինին կորուսած յատկութիւնը առնէ, այսինքն անմիջապէս կլորնայ։ Կտոր մը երկաթ՝ սաստիկ տաքնալով կարմրութեան յատկութիւնը կը ստանայ. յետոյ պաղելով աստիճանաբար կը կորսնցնէ զայն. հա՞րկ է որ նոյն ժամանակ ուրիշ մարմին մը կարմրնայ։ Պողպատը մխուելով կարծրութիւն կը ստանայ. կա՞յ ուրիշ մարմին մը որ նոյն ատեն իր կարծրութիւնը կորսնցնելով թուլնայ կամ կակղի։ Կա՞յ վերջապէս յատկութիւն մը որ մարմնէ մը պակսած ատեն՝ անհրաժեշտաբար ուրիշ մարմնոյ մը մէջ փոխանցուի, եւ անմիջապէս։ «Ի զո՛ւր պիտի փնտռէք» կ՚ըսէ Պ. Սդամադիատիս։

Ուրեմն եզրակացնենք. Յատկութիւնը չի փոխանցուիր, կերպով մը սեպհական կեանք չունի, ինքնին բան մը չէ. մինչդեռ զօրութիւնը փոխանցական է, սեպհականութիւն ունի, ապա ուրեմն զատ բան մըն է իրմէն։ Այս փաստերը կը բաւեն ըստ ինքեան ապացուցանելու թէ Զօրութիւնը բացարձակապէս յատկութիւն չէ ոչ մէկ կերպով, հետեւաբար ոչ ալ նիւթին յատկութիւնը։

Բայց Պ. Սդամադիատիս նիւթապաշտութեան աւելի մեծ մէկ հակասութիւնը մատնանիշ կ՚ընէ։ Նիւթապաշտները զօրութեան այս սահմանը տալով, այնպիսի թակարդ մը կը յարդարեն իրենք իրենց որ անդառնալի եւ ծիծաղելի կերպով բռնուած կը մնան անոր մէջ։ Եւ իրօք, զօրութիւնը իբր նիւթի յատկութիւն նկատելով՝ կը ստիպուին անոր համեմատ բացատրել բնական երեւոյթները։

Առնենք, օրինակի համար ձգականութիւնը (elasticité)։ Ի՞նչ է ձգականութիւնը։ Նիւթապաշտ դրութիւնը կը բացատրէ զայն, ըսելով թէ նիւթին հիւլէները զիրար ձգելու (attirer) եւ ետ մղելու յատկութիւնն ունին. այս հիւլէները անդադար շարժման մէջ են, եւ այս շարժումն է որ նիւթին ձգականութեան յատկութիւնը կու տայ։

Առաջին յատկութիւնը կարելիութեան, երեւոյթ մը կրնայ ունենալ, սակայն երկրորդը (այսինքն հիւլէներուն զիրար ետ մղելը) ինչպէս կրնանք ընդունիլ ներկայ պայմաններով։

Բնագիտութիւնը կ՚ապացուցանէ թէ, երբ երկու ոչ–ձգական մարմին իրարու հանդիպին, զօրաւորը տկարը կը մղէ եւ միեւնոյն ուղղութեան հետեւելով կ՚երթան միասին. իսկ երկու ձգական մարմին իրարու հանդիպելով՝ բախմանէ յետոյ զիրար ետ կը մղեն, եւ երկուքն ալ տարբեր ուղղութեանց հետեւելով իրարմէ կը հեռանան։

Ահա հո՛ս է թակարդը։ Արդարեւ, կազային մարմիններու ընդարձակումը (dilatation), զոր օրինակ, պէտք է բացատրել, ըստ նիւթապաշտ դրութեան, հիւլէներուն զիրար մղելու յատկութեամբ։ Բայց քիչ առաջ տեսանք թէ զիրար մղելու համար անհրաժեշտ պէտք է որ այդ հիւլէներն ալ ձգական ըլլան, այսինքն ձգականութիւն ունենան։ (*)

Յայտնի յանդիման կ՚երեւի ուրեմն թէ նիւթապաշտական դրութիւնը յափի շրջան (cercle vicieux) մը կ՚ընէ, զօրութիւնը իբր նիւթին յատկութիւն նկատելով։ Ուրանալով ձգական զօրութիւնը իբր անկախ, ինքնին գոյութիւն մը ընդհանուր նիւթին մէջ, կու գայ դարձեալ կը գտնէ զայն հիւլէին մէջ. եւ եթէ ենթադրելու ալ ըլլայ թէ հիւլէն ինքն ալ յօդուածոյ մըն է, զօրութիւնը՝ հիւլէին հիւլէներուն մէջ ալ դիմացը պիտի ելլէ հեղնական յամառութեամբ, իբր անհատ մը անկախօրէն գործելով նիւթէն դուրս եւ ազդելով անոր վրայ։

Վերջացնելով Պ. Սդամադիատիս կ՚ըսէ. «Ահա ինչ հակասութեանց կը հասնինք, զօրութիւնը ուրանալով։ Ուրեմն զօրութիւնը կայ. առանց զօրութեան շարժման դրութիւնն ալ չի կրնար ըլլալ։ Քիչ առաջ

(*) Դիտելի է թէ հոս կարելի չէ այլ եւս դնել զօրութեան՝ իբր յատկութիւն նիւթին, քանի որ նոյն ինքն զօրութիւնը բացատրել կը փորձենք։

— 40 —

ԹԻՒՂ ՄԱՐԻ

ՌՈԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Զ

ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ՄԻԱՅՆԱԿ

—Անկարելի բան է որ Ռէժին խոստովանած ըլլայ, ըսաւ Վիլլօրիէ, քանի որ ինք անմեղ է... Ա՛հ պարոն, զգուշացէք ոճիր մը պիտի ըլլար հրապարակաւ արտասանել այդ աղջկան անունը, այո՛, ոճիր մը, կը հասկնա՞ք։

—Ինչպէս կը պաշտպանէք զայն։

—Այո՛, կը պաշտպանեմ զայն, եւ չեմ ուզեր որ իր անունը արտասանուի եւ նոյն իսկ իր գոյութիւնը երեւան հանուի։

—Ձեզի՛ ինչ։

—Ինծի՛ ինչ, ըսաւ Ժան ահաբեկած ու ցաւագին շեշտով մը։

—Այո՛, ձեզի ինչ, ըսել է կը սիրէ՞ք զայն։

Վիլլօրիէ պահ մը լուռ կեցաւ դատաւորին այդ հարցման առջեւ եւ յետոյ ճիգ մը ընելով ինք իր վրայ, յարեց.

—Ինչ որ կ՚ուզէք ըրէք, ես խորհուրդ չեմ տար ձեզի, բայց զգուշացէք ոճիր մը գործելէ այդ աղջկան նկատմամբ, կը հասկնա՞ք ոճիր մը։

Վիլլօրիէ ալ եւս չխօսեցաւ։ Ի զուր դատաւորը ըսաւ թէ Ռէժինի ներկայութիւնը Բլէպէր պողոտայի տան մէջ, պիտի լուսաւորէր տակաւին մութ մնացած շատ մը կէտերը։ Եթէ ապացուցուէր որ Վիլլօրիէ ստուգիւ սիրած էր Ռէժինը, վրէժխնդրութիւնը եւ Ռօզի մահը ինքնին պիտի բացատրուէին։

Ամբաստանեալը, հակառակ այս յորդորներուն, շարունակեց լուռ մնալ։ Նորէն բանտ առաջնորդուեցաւ Ժան, որ այս անգամ չհամարձակեցաւ Կլյօմի երեսը նայիլ։ Այս վերջինը լաւ ունկնդիր կատարուած հարցաքննութեան, խոր ու ցաւագին երազանքի մը մէջ թաղուած էր, այնպէս որ դատաւորը մեղմով դպաւ անոր ուսին, ըսելով.

—Կլյօ՛մ։

Ժիւվարտէն սարսռաց, սթափելով իր երազանքէն։

—Կը տառապի՞ք, աւելցուց դատաւորը։

—Եթէ իրա՛ւ է ըսածը թէ չի ճանչնար Ռէժինը։

Դատաւորը կարեկցական շարժում մը ըրաւ։ Չէր ուզեր Կլյօմի այդ վերջին յոյսը փարատել։

Երբ դատաւորէն բաժնուեցաւ Ժիւվարտէն, հաստատ որոշում տուաւ հետեւեալ օրը երթալ իր խցիկին մէջ տեսնել Վիլլօրիէն, եւ գաղտնիքը կորզել անկէ, որքան ալ դժուար ըլլար անիկա։

Ստուգիւ, յաջորդ օրը փաստաբանը բանտ գնաց։ Վիլլօրիէ իր քաջութիւնը բոլորովին կորսնցուց, երբ իր առջեւ տեսաւ Ժիւվարտէնը։ Այս վերջինը բաւական ատեն լուռ մնաց, իր ընելիք հարցման ձեւին վրայ մտածելով։ Վերջապէս գլուխը վեր հանեց ու ըսաւ.

—Անիկա՛ է, այնպէս չէ։ Կրնաս ինծի խոստովանիլ, որովհետեւ ես կը պահեմ գաղտնիքը։

Վիլլօրիէ չպատասխանեց, բայց այս անգամ ուրանալու միտք չունէր։ Սկսաւ հեծկլտալ, ինչ որ ապացոյց էր իր խոստովանութեան։ Բայց Ժիւվարտէն ա՛լ աւելին կ՚ուզէր գիտնալ ուստի նորէն հարցուց.

—Անիկա՛ է, այնպէս չէ՞։

—Հա՞րկ կայ ըսելու. չես հասկնար այդպէս ըլլալը։

Ժիւվարտէն կը սպասէր այդ պատասխանին, սակայն դանդաչեց իր սիրտը ընկճող հարուածին տակ։

—Ա՛հ, թշուառական, ա՛հ թշուառական մռնչեց Կլյօմ։

—Այո՛, յանցաւոր գտնուեցայ, բայց պատիժս կրեցի, եւ ինչ պատիժ, ո՛չ միայն կեանքս այլ եւ պատիւս խորտակուեցաւ։

—Պատմէ՛ դէպքը, ըսաւ Կլյօմ ուսերը ցնցելով հեգնօրէն։

—Բայց մանաւանդ իմ սիրոյս մէջ պատժուեցայ, որովհետեւ կը զգամ, կը կասկածիմ թէ ա՛լ եւս չի սիրեր զիս... Ա՛հ, բան մի՛ ըսեր ինծի, մի՛ յանդիմաներ զիս... լաւ գիտեմ քու ըսելիքդ եւ արժանի եմ քու յանդիմանութեանցդ։ Եթէ յանցաւոր եմ այդ աղջկան նկատմամբ, բնաւ յանցաւոր չեմ քու առջեւդ, որովհետեւ քու սէրէդ տեղեկութիւն չունէի։

Ժիւվարտէն մօտեցաւ բանտարկեալին ու անոր ձեռքը սեղմեց ուժգնօրէն, ըսելով.

—Ժան, եթէ սիրտ ըսուած բանը քիչ մը մնացած է քովդ, եւ քանի որ կը տառապիս, ըսել է սիրտդ չէ մեռած դեռ, պատմէ ինծի թէ ինչ պատահեցաւ ձեր երկուքին միջեւ։

—Որպէ՞ս զի կարենա՞ս զայն սիրել այսուհետեւ։

—Այո՛։

—Ոչ, ո՛չ, բան մը չպիտի գիտնաս, որովհետեւ այն ատեն անիկա ալ քեզ պիտի սիրէ, ինչ որ չեմ ուզեր, կը հասկնա՞ս, չեմ ուզեր։

—Խօսէ... Կ՚ուզեմ ամէն ինչ գիտնալ, որովհետեւ կը սիրեմ զայն։

—Եւ ես կ՚ատեմ քեզ. բան մը չպիտի դրուցեմ։

(Շարունակելի)

ապացուցի թէ զօրութիւնը, եթէ կայ, պէտք է որ ինքնին գոյութիւն մը ըլլայ: Ընդհանուր եզրակացութիւնս սա է ուրեմն՝ թէ նիւթէն դուրս կա՛յ բան մը որ վերացեալ գաղափար մը չէ, այլ իրական եւ սեպհական գոյութիւն ունեցող բան մը. այդ գոյութիւնը մեր սահմանափակ զգայարանքներուն անզննելի է եւ կը յայտնուի մեզի միմիայն մէկ յատկութեամբը, զոր կը կոչենք զօրութիւն: Ապացուցի նաեւ թէ ոչ մէկ կերպով իրաւունք ունինք հաստատելու՝ թէ այդ գոյութիւնը ուրիշ յատկութիւններ ալ չունի: Ու՛ր կը հասնինք այսպէս:

«Այդ գոյութիւնը, որ նիւթը կը կենդանացնէ, որ տիեզերքը կը կառավարէ— որովհետեւ տիեզերքի մէջ չկայ բան մը որ առանց զօրութեան կատարուի—որ մեր մէջ հոգեկան գործողութիւնները (fonctions) կ'արտադրէ, եւ որ ուրիշ անծանօթ յատկութիւններ ունի նաեւ, մի՞թէ այդ գոյութիւնը անձնականութիւն (personnalité) չունի՞, մի՞թէ ինքն իրեն գիտակից չէ՞: Ի՞նչպէս: Կ'ընդունինք թէ ձեր անձնականութիւնը (որ է հոգեկան գործողութեանց ամբողջութիւնը) զօրութենէն առաջ կուգայ, եւ հիմա որ ձեզի ապացուցի թէ զօրութիւնը իր սեպհական յատկութիւնները ունեցող ինքնին գոյութիւն մըն է, պիտի ուրանա՞ք անոր այն անձնականութիւնը զոր դուք իրմէ առած էք:

«Ուրեմն ո՛ւր հասանք: Կը հարցնեմ ձեզ. չհասա՞նք մի՞թէ Աստուծոյ գաղափարին: Եւ այս գաղափարին հասնելու համար՝ գիտութենէ նախապատրաստուած ճշմարտութեանց մէկը ստնակոխ ըրինք միայն. ընդհակառակը, գիտութեան մէջ մեծ թերի մը լեցուցինք. այսինքն՝ զօրութեան բնութիւնը ճշդեցինք եւ անոր սահմանը տուինք: Զօրութիւնը, անջատ նիւթէն, բաց այսմ, այն կերպը, այն միակ կերպն է, որով կը յայտնուի մեզ Աստուծոյ գոյութիւնը: Եթէ այս գեղեցիկ գաղափարէն հեռանաք, եթէ տարակոյսներու մառախուղին քաոսին մէջ գտնուիք, եւ բարոյական անկման սոսկալի պատոյր զգաք, մի ամբաստանէք գիտութիւնը. գիտութիւնը այս անհաճոյ վիճակին համար բոլորովին անմեղ է»:

ԱՐԱՄԱԶԴ

Արտաքին Լուրեր

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Քէրքստորփի խորհրդակցութիւնները.— Հաշտութեան զրոյցներ.— Յուզումը Լոնտոնի մէջ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Պոէր պետերուն գումարումը.— Զինուորական գործողութիւններ.— Անգլիական բանակետը Մ. Նահանգաց մէջ.— Պոէրի մը երդումը:

Լոնտոն, 11 ապրիլ.— Այսօր շատ յուզեալ անցաւ Մեծն Բրիտանիոյ մայրաքաղաքին ու նահանգներուն քաղաքներուն մէջ: Լրագրի մը վերջ էջերը հազիւ բաւական են պարունակելու՝ հաշտութեան բանակցութեանց մասին եղած բոլոր զրոյցները: Շատ մը միջավայրերու մէջ իբրեւ իրականութիւն նկատեցին այն բաները՝ որոնք բաղձանքներ էին միայն. նոյն իսկ ենթադրողներ եղան թէ հաշտութիւնը կնքուած ու պատերազմը դադրած է: Բորթսմութի մէջ քաղաքապետը շամբանեայի հրաւիրեց իր շուրջը գտնուողները, երբ հաշտութեան լուրը առաւ: Տուվրի մէջ կ'ըսուէր թէ Լորտ Ռոպըրթսէն հեռագիր մը առնուած է՝ պատերազմին աւարտած ըլլալը ծանուցանող: Պատերազմական պաշտօնատունը հարիւրաւոր հեռագիրներ ստացաւ, մանաւանդ անգլիական ու սկովտական քանի մը մեծ կեդրոններուն քաղաքապետներէն՝ որոնք ստոյգ տեղեկութիւն մը կ'ուզէին: Նախարարութիւնը բոլոր այդ հեռագիրներուն պատասխանեց թէ պատերազմական նախարարին կողմէ, երէկ, Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած յայտարարութենէն դուրս նոր բան մը չկայ: Իրիկուան, նոյն նախարարութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց թէ հաշտութիւնը կնքուած ըլլալու մասին եղած զրոյցները անհիմն են: Ասոր փոխարէն ամէն կողմ հակասական զրոյցներ տարածուեցան, որով յուզումը շատ բուռն եղաւ բնականաբար: Երեսփ. Ժողովին մէջ ազատական կուսակցութենէն Պ. Պլէք հարցուց կառավարութեան թէ տեղեկութիւն ունի՞ որ Պ. Շալք-Պուրկէր ու Թրանսվալի միւս պատուիրակները ի՛նչ ձեւով ազատ անցագիր խնդրած են եւ ի՛նչ պատճառաբանութիւն ցոյց տուած են իրենց այդ պահանջումին համար. նաեւ թէ կառավարութիւնը իր գիտցածները պիտի հաղորդէ՞ Ժողովին: Պ. Պլէք հարցուց միանգամայն թէ Քլէրքստորփի մէջ Պ. Շթայնի եւ Օրանժի ու Թրանսվալի ներկայացուցիչներուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութիւնը կառավարութեա՞ն, Լորտ Քիչնէրի՞ թէ Թրանսվալի ներկայացուցիչներու նախաձեռնութեամբը արդիւնք է. նաեւ կառավարութիւնը գիտէ՞ թէ հրաւէրը ի՛նչ ձեւով եղած է: Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ երէկուան բացատրութիւններէն զատ նոր ըսելիք մը չունի: Պ. Պլէք նորէն հարցուց թէ քանի որ պոէր պետերը բացակայ են, զինադադար կա՞յ: Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ բնականաբար զինադադար չի կրնար ըլլալ: Ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն հարցուց թէ Հարաւային Ափրիկէի դէպքերուն վրայ ի՛նչ տեղեկութիւն կայ: Պատերազմական նախարարը պատասխանեց թէ պոէր պետերուն առաջարկութեանց մասին մինչեւ հիմա տեղեկութիւն մը չէ ստացած: Իրլանտացի Պ. Օ'Քէլլի հարցուց թէ Լորտ Քիչնէր արտօնութիւն ունի՞ անպայման անձնատուութենէ զատ հաշտութեան մասին ուրիշ պայմաններ առաջարկելու Պոէրներուն: Իրլանտացիները ծափահարեցին: Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ այդ մասին բան մը ըսելու վիճակին մէջ չէ:

—Իրիկուան նորէն զրոյցներ եղան այն անհիմն լուրին վրայ թէ նախարարները վաղուան համար գումարուելու հրաւիրուած են: Նախարարները չորեքշաբթի օր միայն չեն գումարուիր եւ երեքշաբթի օրն ալ արդէն գումարում մը ունեցած էին, հետեւաբար այդ հրաւէրը մասնաւոր կարեւորութիւն մը ստացաւ այն միջոցին, երբ այնքան զրոյցներ կային: Կ'ըսուէր թէ պատերազմական նախարարը, Երեսփ. Ժողովին մէջ իր յայտարարութիւնը ընելէն վերջ, նոր կարեւոր հեռագիր մը ստացած էր Լորտ Քիչնէրէն՝ որ Պ. Շթայնի ու անոր պաշտօնակիցներուն կողմէ եղած խաղաղութեան առաջարկութիւնները կը հաղորդէր. սակայն այդ լուրերն ալ ենթադրութիւններ էին, ինչպէս հասկցուեցաւ Երեսփ. Ժողովին նիստը փակուելու պահուն Պ. Պալֆուրի ըրած յայտարարութենէն: Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն, եղած զրոյցներուն հետեւանքով՝ տեղեկութիւն ուզեց Հարաւային Ափրիկէի դէպքերուն վրայ: Պ. Պալֆուր սապէս պատասխանեց.

«Գիտեմ թէ պատուարժան ճէնթըլմէնը ո՛ր զրոյցներուն ակնարկել կ'ուզէ: Ուրախ եմ որ առիթը կ'ունենամ լուսաբանելու տիրող կարծիքները՝ որոնք բոլորովին անհիմն են: Որ եւ է լուր չունինք եւ ներկայ պարագաներուն մէջ անկարելի ալ է որ ունենանք:»

Պ. Պալֆուրի այդ յայտարարութեան համաձայն ամէն ոք կ'ուզէր գիտնալ թէ ի՛նչ էր պատճառը նախարարներու արտասովոր գումարումին: Մասնաւոր տեղեկութեան մը նայելով, նախարարները ոչ միայն Հարաւային Ափրիկէի գործերուն, այլ ելմտացոյցին վրայ պիտի խորհրդակցէին, զոր ելմտական նախարարը երկուշաբթի օրը Երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացնէ (տե՛ս երէկուան հեռագիրները:) Ըսուեցաւ թէ Պ. Չէմպըրլէնի ու ելմտական նախարարին միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած է ելմտացոյցին նկատմամբ եւ թէ այդ պատճառով յետաձգուած է ելմտացոյցին ներկայացումը: Ելմտական նախարար Սըր Մ. Հիքս Պիչ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, բայց երկուշաբթի օրը պիտի ներկայանայ Երեսփ. Ժողովին: Պ. Չէմպըրլէն ալ թեթեւ հիւանդ է, սակայն նոյն օրը ներկայ պիտի ըլլայ Երեսփ. Ժողովի նիստին:

—Ահաւասիկ թէ ո՛րոնք կը կատարեն Քլէրքստորփի խորհրդակցութիւնը.— Թրանսվալի ներկայացուցիչներն են Պ. Շալք-Պուրկէր, Պ. Ռէյց, Տըլարի ու Պոթա զօրավարները, Պ. Քրոկ, դատաւոր Պ. Եաքոպս, Պ. Վան-Վէլտէն եւ անոնց ատենադպիրը ու քարտուղարները: Օրանժի պատուիրակներն են Պ. Շթայն, զօրավար Տէվէթ, գործադիր կառավարութեան երեք անդամները, դատաւոր Հէրցոկ, Պ. Օլիվիէ եւ ատենադպիրը ու քարտուղարները:

—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը այս իրիկուն կը ծանուցանէ թէ սպարապետը աչքէ անցուցեր է անձնապահ զօրաբանակէն հազար զինուորներ, որոնք Հարաւային Ափրիկէ ղրկուելիք զօրախումբերուն մէկ մասը կը կազմեն: Յառաջիկայ շաբթու դէպ ի Հարաւային Ափրիկէ ճամբայ պիտի ելլեն նաեւ քանի հազար զանազան զինուորներ:

Նիւ-Եորք.— Լաթորբէն (Միսուրի) կը հեռագրեն.— Կ'ըսուի թէ Ռուզվէլթ նախագահը, Անգլիոյ կողմէ կատարուած ջորիներու գնման համար քննութիւն մը հրամայելուն առթիւ, ծանուցեր է նաեւ քննել Լաթորբի ջորիներու մթերանոցը: Այդ ջորիները Լաթորբէն Նիւ-Օրլէնս կը ղրկուէին եւ անկէ ճամբայ կը հանուէին դէպ ի Հարաւային Ափրիկէ: Լաթորբի մէջ շատ սպաներ կան: Մուր հազարապետը, որ անոնց գլուխը կը գտնուի, կ'ըսէ թէ ոչ-զինուորականի հանգամանք ունի, թէեւ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին մասնակցած է: Հազարապետը կ'ըսէ թէ Անգլիա սպաներ ու անասնաբոյժեր ղրկած է, Անգլիոյ ծախուած ձիերը քննելու եւ դարմանելու՝ Հարաւային Ափրիկէ ղրկուելէ առաջ:

—Պէրմուտա գտնուող պոէր գերիներուն մէջ կայ մէկը որուն մազերը մինչեւ ուսերը հասած են: Պատերազմին սկիզբները այդ Պոէրը երդում ըրեր է մազերը չկտրել, մինչեւ որ Անգլիացիները ետ չքաշուին Հարաւային Ափրիկէէ: Երկայնամազ այդ Պոէրը կատարելապէս համոզուած է որ Հարաւային Ափրիկէ միայն Պոէրներուն պիտի վերադարձուի:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Դիւանագիտական միջադէպը.— Երկու կառավարութեանց պաշտօնական զեկոյցները.— Յարաբերութեանց խզումը.— Իտալիոյ նախարարական լրագրին կարծիքը.— Վիեննայի մէջ կարծիքներ.— Կարգադրութեան մը յոյսը:

Պեռն, 11 ապրիլ.— Զուիցերիոյ դաշնակցային խորհուրդը, Իտալիոյ հետ ունեցած միջադէպին վրայ սա զեկոյցը հաղորդեց թերթերուն.— «Ողբալի անհամաձայնութիւններ ծագեցան մեր եւ Իտալիոյ դեսպան Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլիի միջեւ. ուստի պարտաւորուեցանք Իտալիոյ կառավարութենէն պահանջել որ ետ կանչէ Պ. Սիլվէսթրէլլին՝ երկու երկիրներու բարւոք յարաբերութեանց օգտին համար: Իտալիոյ կառավարութիւնը մերժած ըլլալով, մեր յարաբերութիւնները խզեցինք Պ. Սիլվէսթրէլլիի հետ: Ասոր հետեւանքով Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ իր յարաբերութիւնները խզեց Հռոմի մեր դեսպանին հետ: Այդ վէճին վերաբերեալ գրութիւնները պիտի հրատարակենք:»

Հռոմ.— Իտալիոյ կառավարութեան կէս-պաշտօնական օրկանը՝ Ստէֆանի գործակալութիւնն ալ սա զեկոյցը հրատարակեց.—«Պեռնի իտալական դեսպան Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլի դանդատեցաւ Զուիցերիոյ դաշնակցային խորհուրդին թէ Զուիցերիոյ մէջ հրատարակուող թերթի մը կողմէ Իտալիոյ դէմ եղած հրատարակութեանց երկար շարք մը անպատիժ կը մնայ. այդ պատճառով անձնական միջադէպ մը ծագեցաւ Իտալիոյ դեսպանին եւ դաշնակցային խորհուրդին միջեւ, որուն հետեւանքով Զուիցերիոյ կառավարութիւնը պահանջեց Իտալիոյ կառավարութենէն փոխել Իտալիոյ դեսպան Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլին: Իտալիոյ կառավարութիւնը մերժեց այդ պահանջը, որով Զուիցերիոյ դաշնակցային խորհուրդը իր պաշտօնական յարաբերութիւնները խզեց Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլիի հետ: Հետեւաբար, Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ պարտաւորուեցաւ իր յարաբերութիւնները խզել Հռոմի զուիցերիական դեսպան Պ. Քարլինի հետ:»

—Պ. Ծանարտէլլիի դահլիճին կէս-պաշտօնական օրկանը՝ Թրիպունա կ'ըսէ թէ Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլիի եւ Զուիցերիոյ դաշնակցային կառավարութեան «անձնական» յարաբերութեանց խզումը առաջ եկած է Իտալիոյ դեսպանին մարտ 8 թըւական մէկ զեկոյցէն: Զուիցերիոյ դաշնակցային խորհուրդը բողոքեր է այդ բացատրութեանց ձեւին դէմ: Թրիպունա կը հաւանի Պ. Ճ. Սիլվէսթրէլլիի եւ Իտալիոյ դահլիճին հաստատակամ ընթացքին. նաեւ զարմանք կը յայտնէ թէ Զուիցերիոյ կառավարութիւնը ի՛նչու դատի չենթարկեր Իտալիոյ դէմ թշնամական յօդուածներ հրատարակող նոյն լրագիրը ու անոր հեղինակը: Թրիպունա կը յուսայ թէ Զուիցերիա կրնայ միջադէպին անձնական պարզ գործի մը հանգամանքը տալ՝ չդպչելով երկու կառավարութեանց յարաբերութիւններուն: Իտալական լրագիրը նաեւ կը փափաքի որ զուիցերիական կառավարութեան լաւ տրամադրութիւնները հաստատուին իրողութիւններով եւ հորիզոնին վրայ երեւցած ամպը փարատի: Զուիցերիոյ լրագիրները կ'ըսեն թէ դաշնակցային խորհուրդին ընթացքը կը համապատասխանէ երկրին արժանապատուութեանը. նաեւ համոզուած են որ միջադէպը շուտով պիտի կարգադրուի եւ թէ երկու կառավարութեանց բարեացակամութեամբը շնորհիւ երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները պիտի վերահաստատուին:

Վիեննա.— Կը յուսացուի թէ Իտալիոյ ու Զուիցերիոյ վէճը շուտով կարգադրուի: Պեռնի իտալական դեսպանը կարելի է կատարելապէս տեղեակ չէր Զուիցերիոյ օրէնքին՝ երկրորդ ծանուցագիրը տուած պահուն: Զուիցերիոյ կառավարութիւնը դիւանագիտական սովորութեանց համաձայն գործած է՝ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարէն պահանջելով դեսպանին փոխուիլը: Տակաւին անծանօթ պատճառներու համար Իտալիա նախամեծար սեպեր է դիւանագիտական խզում մը. գէթ առաջին ակնարկով այսպէս կը ներկայանայ խնդիրը:

Հռոմ, 12 ապրիլ.— Զուիցերիոյ կառավարութիւնը անպայման արձակուրդ տուաւ Հռոմի իր դեսպանին:

Պեռն.— Զուիցերիոյ մէջ հանրային կարծիքը շատ գոհ է դաշնակցային խորհուրդին ընթացքէն՝ Իտալիոյ հետ ունեցած վէճին առթիւ:

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ֆոն Պիւլով կոմսին Վիեննա երթալը.— Գերման լրագիրներ.— Վենետիկի տեսակցութիւնը.— Եռեակ Զինակցութիւնը:

Պերլին, 11 ապրիլ.— Գերման բոլոր լրագիրները մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն ֆոն Պիւլով կոմսին Վիեննա այցելելուն: Այդ լրագիրները կ'ըսեն թէ գերմանիոյ նախարարապետը Վենետիկի մէջ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելէն անմիջապէս ետքը Վիեննա երթալով ու Կոլուխովսքի կոմսին հետ խորհրդակցելով՝ ոչ միայն քաղաքավարական գործ մը կատարած է, այլ թէ Վիեննայի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութիւնները լրացուցիչ մասը կը կազմեն Վենետիկի մէջ կատարուած տեսակցութեանց: Անգամ մը եւս հաստատուած է Եռեակ Զինակցութեան առարկաներուն նկատմամբ եղած տեսութեանց նոյնութիւնը, այլ Պերլինի մէջ անհրաժեշտ դատուած է ոչ-պաշտօնապէս ծանուցանել թէ Եռեակ Զինակցութեան տրամադրութիւնները բնաւ պիտի չփոխուին:

Վիեննա.— Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Վիեննայի տեսակցութեան արդիւնքին նկատմամբ սա տեղեկութիւնները ստացած է դիւանագիտական այն շրջանակներէն՝ որոնց հետ յարաբերութիւն ունեցած է Գերմանիոյ նախարարապետը.— Ֆոն Պիւլով կոմսը բոլոր պատճառներ ունի գոհ ըլլալու Վիեննա կատարած իր այցելութենէն: Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը շատ սիրալիր կերպով ընդունեց զայն եւ ժամէ մը աւելի տեսակցեցաւ անոր հետ: Ասկէ զատ, ֆոն Պիւլով կոմսը մէկուկէս ժամու չափ տեսակցեցաւ Կոլուխովսքի կոմսին հետ, իրիկուան նորէն այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին: Գերմանիոյ նախարարապետը նաեւ տեսակցեցաւ միջազգային քաղաքականութեան ծանօթ պետական ուրիշ մարդերու, մանաւանդ Վիեննայի իտալական դեսպան Նիկրա կոմսին հետ: Կը հաստատուի այն լուրը թէ ֆոն Պիւլով կոմսը եւ պետական այն մարդերը որոնց հետ տեսակցած է, կատարելապէս համոզուած են թէ միջազգային քաղաքականութիւնը անցեալին պէս միեւնոյն հիմերուն վրայ պիտի հաստատուի: Վիեննայի տեսակցութիւնները ցոյց տուին թէ մինչեւ հիմա կացութիւնը լաւ է եւ թէ անոր տեղ աւելի աղէկ բան մը պէտք չէր գտնել, որպէս զի նախորդ նպաստաւոր կացութիւնը չվտանգուի: Ուրեմն Եռեակ Զինակցութիւնը պիտի պահպանուի: Գալով այն կացութեան որ առաջ եկած է մաքսային սակացոյցի ծրագիրը Գերմանիոյ Խորհրդարանին ներկայացուելէն, ատիկա միջազգային չփոթութիւններ յարուցանելու եւ առեւտրական դաշնագրութեան կնքման արգելք ըլլալու բնութիւնը չունի: Եռեակ Զինակցութեան պետական մարդերը լաւ գիտեն թէ ֆոն Պիւլով կոմսը, մաքսային սակացոյցի ծրագիրը ներկայացնելով, նկատողութեան առած է Գերմանիոյ Խորհրդարանին զանազան կուսակցութիւնները. այս միջոցիս նոյն Խորհրդարանին մէջ ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը կայ ի նպաստ մաքսապաշտ սակացոյցներու: Այդ պատճառով է որ ֆոն Պիւլով կոմսը Վիեննայի մէջ ոչ միայն արտաքին գործոց նախարարին, այլ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միւս նախարարներուն հետ ալ տեսակցած է՝ առեւտրական քաղաքականութեան հակումները գիտնալու: Այդ պարագան պիտի նպաստէ առեւտրական դաշնագրութեանց կնքման:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփոխանական ընտրութիւններ.— Ընտրելիներու շուրջը.— Պ. Մէլինի բանախօսութիւնը.— Յառաջդիմականները եւ Պ. Մէլինի պարզած ծրագիրը:

Նախկին նախարարապետ Պ. Մէլին իր հակառակորդ ունի Ռէմիրմոնի նահանգին մէջ, որուն ներկայացուցիչն է երկար տարիներէ ի վեր, ընտրելի մը, որ աջակցութիւն կը գտնէ Ֆրանսական Հայրենիքի Դաշնակցութեան կողմէ: Շատ բուռն վիճաբանութիւն մը բացուած է լրագիրներուն միջեւ, այս թեկնածուներուն նկատմամբ: Ֆրանսական Հայրենիքի Դաշնակցութիւնը չուզեր հանրապետական գաղափարներէ հեռու ցուցնել ինքզինքը, բայց կրնայ ըլլալ որ իր մարդոց թաքուն մտածումները տարբերին, ինչ որ կը պատահի շատ մը ընտրական շրջանակներու մէջ: Սակայն պէտք եղած հրահանգները տրուած են եւ չէ կարելի զանց ընել զանոնք: Ֆրանսական Հայրենիքի Դաշնակցութեան ընտրելի Պ. Ֆլայշէլ, քիչ մը շուարած կը թուի Պ. Մէլինի հետ պայքարելու համար, սկզբունքներու գետնին վրայ: Պ. Պ. Ժիւլ Լըմէթրի ու Քավէնեաքի կողմէ պաշտպանուած գաղափարները գրեթէ չեն տարբերիր յառաջդիմական կուսակցութեան պետերուն գաղափարներէն: Ի՞նչ կ'ընէ Պ. Ֆլայշէլ, ընտրական մարմնին աջակցութիւնը վայելելու եւ հակառակորդին քուէները խլելու համար: Պ. Ֆլայշէլ կը ջանայ նոյն իսկ յարձակիլ Մէլինի անձնականին վրայ, յայտնելով թէ անիկա հաւատարիմ չէ իր սկզբունքներուն, մինչեւ իսկ կ'ըսէ թէ նախկին նախարարապետը Ֆրանմասոնութեան յարած է, թէեւ անոր դէմ պայքարած ըլլան Ֆրանմասոնները: Երկու ընտրելիներն ալ հականախարարական են, եւ Պ. Ֆլայշէլ ուրիշ մրցակից չունի իր առջեւ: Ֆրանսայի ընտրական ուրիշ շրջանակներուն մէջ, կացութիւնը կը տարբերի, երբ քանի մը ընդդիմադիր ընտրելիներ կը ներկայանան եւ մէկ-երկու ընտրելիներ ալ դահլիճին քաղաքականութեան համամիտ անձեր: Ընդդիմադիր կուսակցութեանց ընտրելիները կրնան իրենց պայքարող ոյժին դարձնել հասարակաց հակառակորդին դէմ եւ իրար խնայել: Պ. Մէլին բանախօսութիւն մը արտասանեց Ռէմիրմոնի մէջ, որով կը պատասխանէ իր հակառակորդին կողմէ իր դէմ եղած անձնական յարձակումներուն: «Մորսա» բառով յատկանշեց ու պախարակեց անձնականութեան դէմ մղուած այդ պայքարը: Հակիրճ կերպով պատասխանելէ յետոյ իր հակառակորդին, իր վարդապետութիւնները պարզեց, աւելի յստակօրէն բացատրելով իր միտքը քան ինչ որ չէին ըրած Պ. Պ. Ռիպօ եւ Քրանց: Խորհրդարանին համար աշխատութեանց ծրագիր մը պարզեց, եթէ երբեք ապագայ Խորհրդարանին մեծամասնութիւնը բաղկանար յառաջդիմականներէ: Պ. Մէլին նաեւ ցոյց տուաւ լաւագոյն դարմաններ, վերջ տալու համար խորհրդարանական դրութեան այն զեղծումներուն, զորս վերջերս կը մատնանշէր Պ. Բոլ Տէշանէլ: Պ. Մէլին անոնցմէ մէկն է որոնք կը կարծեն թէ երեսփոխաններուն թիւը շատ է, թէ 400 հոգին պիտի բաւէին միայն, եւ թէ անոնց պաշտօնավարութեան շրջանը վեց տարի պէտք է ըլլար, կէս առ կէս նորոգ ընտրութեամբ: Պ. Մէլին կը կարծէ թէ ելմտական կացութիւնը նկատելով՝ երեսփոխանները պէտք չէ վարկեր խնդրեն որովհետեւ այդ առանձնաշնորհը կը պատկանի կառավարութեան: Տուրքերու թեթեւցման լայն քաղաքականութիւն մը ջատագովեց բանախօսը, որ չվարանեցաւ նորէն պարզելու ապակեդրոնացման հարցը: Կը յիշուի թէ այդ գաղափարը ջատագովուեցաւ Մէլինի դահլիճին օրով, որ նոյն իսկ կարելի դատած էր գործադրել անհրաժեշտ նկատուած ապակեդրոնացումները: Պ. Մէլին մեծ ազդուութեամբ խօսեցաւ քոլլէքթիվիզմի դէմ, միեւնոյն ատեն յայտարարելով թէ պարտաւոր է աջակցելու այն միջոցներուն, որոնք կրնան նպաստել աշխատաւորներու վիճակին բարուոքման: Ընկերվարութեան մասին ալ յայտնեց իր գաղափարները, ճշդելով անոր իմաստը: Զինուորական ծառայութեան տեւողութեան մասին լուծում մը ցոյց տուաւ, որ իր կարծիքով լաւագոյնն էր: Բանախօսութեան մեծ մասը նուիրած էր ֆրանսական գործունէութեան ամէն ճիւղերուն, փոխանակ բողոքներ արձակելու այժմու քաղաքականութեան դէմ: Եթէ Պ. Մէլին իր կարծիքը յստակօրէն չէ բացատրած երկրին քաղաքականութեան նկատմամբ, ինչպէս ըրին Պ. Պ. Ռիպօ եւ Քրանց, պատճառը սա է որ յառաջդիմական կուսակցութեան պէս կառավարական կուսակցութիւն մը պէտք էր երկրին առջեւ պարզէր այն գործնական միջոցները, զորս պիտի գործադրէր իշխանութեան գլուխ անցած ատեն: Այդ միջոցներուն կիրառումը դիւրացնելու համար, Պ. Մէլին փափաք յայտնեց որ ապագայ Խորհրդարանին մէջ համաձայնութիւն տիրէ, որպէս զի կարելի ըլլայ երկրին ընդհանուր շահը շօշափող կարեւոր խնդիրներով զբաղիլ միայն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ելմտացոյցի խնդիրը.— Լրագիրներուն կարծիքը.— Մաքսային ազատ փոխանակութեան սկզբունքը:

Լոնտոն, 11 ապրիլ.— Անգլիոյ լրագիրները երկար յօդուածներ կը հրատարակեն ելմտացոյցի խնդրին վրայ: Պահպանողական կուսակցութեան գրեթէ բոլոր թերթերը կը պահանջեն որ ելմտական նախարարը մէկ կողմ թողու մաքսային ազատ փոխանակութեան սկզբունքը, որպէս զի ելմտացոյցին բացը գոցուի: Այդ պահանջումը զանազան պատճառներու վրայ հիմնուած է: Մոռնինկ Բոսթ կը կարծէ թէ փորձառութիւնը չէ արդարացուցած ազատ փոխանակութեան սկզբունքը: Անգլիա պարտուած է առեւտրական կռիւին մէջ այն տեսակ հակառակորդներու կողմէ որոնք այդ վարդապետութիւնները չեն ընդունած: Մնաց որ, գաղթավայրերուն ի նպաստ մաքսային սակացոյց մը միջոց մը պիտի ըլլայ համերաշխութիւն հաստատելու բրիտանական տէրութեան համար եւ աւելի համախմբութիւն տալու անոր: Տէյլի Մէյլ ալ միեւնոյն կարծիքը կը յայտնէ: Տէյլի Էքսբրէս ալ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ ժողովուրդը պատրաստ է ազատ փոխանակութեան մասին ըլլալիք փոփոխութեան մը: Նոյն լրագիրը կ'ըսէ թէ այդ փոփոխութեան ամէնէն մեծ պատճառը կը կազմեն ամերիկեան սէնտիքաները: Այսօր օտար սէնտիքա մը կրնայ ջախջախել անգլիական ճարտարագործութիւն մը, քանի որ Անգլիա ներածուած ապրանքները հաւասար մաքսի ենթակայ չեն:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլտըզի առաջին աստիճան տրուեցաւ կայս. Թոփղաբանին տնօրէնի օգնական Խալիլ պէյի: Միրիմիրանի աստիճան՝ կրթական նախարարութեան քննիչ Խորհուրդին անդամ Մէհմէտ Մահզումի պէյի:

—Սուրիոյ նահանգին կեդրոնական նախիյէ անուանուեցաւ Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական նախկին նախիյէ Ապտիւրրահման Նէսիպ էֆ.: Տրապիզոնի նահանգին Ագչէապատ գաւառակին նախիյէ անուանուեցաւ Կէլկիթի նախորդ նախիյէ Մուսթաֆա Ռէմզի էֆ.:

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բէօթտաքեայի գաւառին հաշուակալ Ապտիւլքէրիմ էֆ.ի եւ չորրորդ կարգի՝ առաջին քարտուղար Սիւլէյման էֆ.ի:

—Հիճազի երկաթուղիին ոսկի չքաղրամը՝ հելլենական սահմանագլուխին հրամանատար Խօճէր Նէչէթ փաշայի եւ Վեհ. Սուլթանին հանդերձապետ Իսմէթ պէյի:

ՀԱՑԸ.— Թուրք լրագիրներու այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Զեկոյցը հրատարակուած է.— «Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ օրէնքին տրամադրութեանը համաձայն, Թաղապետական շրջանակներու քննիչները եւ պաշտօնեաները պարտին Կ. Պոլսոյ ու շրջականերու փուռերուն մէջ պատրաստուած հացերը ամէն օր քննել ու կշռել, եւ համը ու բաղադրութիւնը աւրուած կամ պակաս կշռող հացերը գրաւել, նաեւ իւրաքանչիւր փուռի, հացագործի խանութի եւ շրջուն հաց վաճառողներու քով վնասակար նիւթերէ զերծ կշիռ մը պէտք է գտնուի եւ հացը, գնողին պահանջման վրայ, կշռուելով ծախուի, նկատելով որ տրուած որոշումներու համաձայն մէկ քիլօ հացին պէտք է 25 կրամ զեղչել իբրեւ եփելու բաժին, եւ նկատելով որ կարգ մը փուռերու մէջ երբեմն շատ պակաս հացեր կը պատրաստուին եւ առաջին տեսակ «խաս ֆրանճէլա» հացերը, որոնց համար փռապանները արտօնուած են ուզածնուն չափ աժան ծախել, այս միջոցիս մէկ քիլոյին երկու-երեք հարիւր կրամ պակաս կը հանուին եւ տեղական ալիւրէ բռնուած չէլլալով սահմանուած բուն իսկ հացի գնոյն հաւասարութեամբ մինչեւ 45-50 փարայի կը ծախուին, ուստի Քաղաքապետութիւնը այդ կարգի բոլոր հացերը մասնաւոր պաշտօնեաներու կողմէ գրաւել տուաւ. նաեւ որոշեց թէ ասկէ վերջը, որչափ կարելի է բոլոր փուռերու պատրաստած հացերը եւ մանաւանդ «ֆրանճէլա»ները սաստիկ քննուին ու կշռուին, պակաս կշռողները գրաւուին եւ այդ վիճակին առաջքը առնելու համար հարկ եղածը ըլլայ. միանգամայն որոշեց որ փուռերու մէջ եւ ուրիշ տեղեր կշիռներ գտնուելով հացերը կշռուին եւ այնպէս ծախուին:

Քաղաքապետութիւնը այս որոշումները Թաղապետական շրջանակներուն հաղորդելով հանդերձ, ժողովուրդին ալ կը ծանուցանէ թէ հացը կշռել տալէ ետքը գնէ:»

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ: Ռուսիոյ դեսպանը նաեւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Ճէլալ պէյի մէկ հրամանագիրը կարդացուեցաւ երէկ նոյն պաշտօնատան դիւաններուն մէջ՝ ծանուցանող թէ պաշտօնեաները ու քարտուղարները պէտք է առտուները ժամ 5ին ներկայ գտնուին եւ իրիկունները ալ ժամ 10½ին մեկնին. նաեւ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայեն գործի տէրերուն:

ՀԷՍԻ Լանտկրավը, երէկ, իր հետեւորդներով, Օտեսա ուղեւորեցաւ:

—Գերմանիոյ դեսպանը ու Մարշալ Պաստունէկին, առջի օրը, ճաշ մը տուին Հէսի Լանտկրավին ի պատիւ: Ներկայ գտնուեցան նաեւ դեսպանատան պաշտօնեաները եւ օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման զինուորականները:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուելիք առեւտրական պայմանագրութեան բանակցութիւնները վաղը պիտի վերսկսին:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը 22,600 օսմ. ոսկի վճարեց Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղիի միացման գիծերու Ընկերութեան՝ 1901ի երաշխաւորութեան գումարի հաշուէն:

ԱՆՈՅՇ ՋՈՒՐ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց փութացնել Բէօգրախտէի հաւիզէն Կ. Պոլիս ջուր բերելու համար կատարուած աշխատութիւնները: Ինչպէս յայտնի է, այդ հանրօգուտ գործին բոլոր ծախքերը կայս. անձնական Գանձէն կը հոգացուին: Ճէնտէրէի մէջ մեքենային զետեղումը եւ Եըլտըզի հիւանդանոցին մօտ ընդհանուր ջրաղբիւրին շինութիւնները արդէն աւարտած են:

ՊԱԼՊԷՔԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԸ.— Գերմանիոյ կայսեր առաջարկութեամբ Պերլինէն Բուխշթայն բրոֆէսէօրը արտօնուեցաւ հնագիտական խուզարկութիւններ կատարել Պալպէքի (Հէլիոբոլիս) աւերակներուն մէջ եւ շրջակաները: Ձեռնհաս պաշտօնարանը հրամաններ տուաւ, հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայելու համար նոյն բրոֆէսէօրին:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի ոսկի խաչը տուաւ Թականրոկի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Լուկաս պէյի ու կնոջը:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Յունաց Պատրիարքարանին փոխանորդը, երէկ, Տ. Եուքիմ Գ.ի անունով, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ռումանիոյ նոր դեսպան Պ. Ալեքսանդր Լահովարիի:

ԾԻՊՐԱԼԹԱՐԻ անկլիքան եպիսկոպոսը, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին: Անկլիքան եպիսկոպոսը իր եկեղեցական հագուստները, զորս հետը բերել տուած էր, հագաւ ու այնպէս ներկայացաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին:

—Յունաց Պատրիարքարանին կողմէ եկեղեցական մը, երէկ, Տ. Եուքիմ Գ.ի անունով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ծիպրալթարի եպիսկոպոսին:

ԹԷՆԷՏՈՍԷՆ կը գրեն Մոնիդէօրի թէ այգիներուն մէջ երեւան ելած զանազան ճճիներ ու հիւանդութիւններ վհատեցուցած են այգեգործները, որուն հետեւանքով սկսած է պակսիլ կղզիին գլխաւոր արտադրութիւնը՝ գինին: Այգեգործները յուսահատ վիճակի մէջ էին, տեսնելով այդ վնասակար ճճիներուն վերստին երեւան ելլելը, երբ երկրագործական ուսուցիչ Կարապետ էֆ.ի ճարտար նախաձեռնութեամբը, «լէզօլ»ը գործածուելով սքանչելի արդիւնքներ ունեցեր է, վասն զի ճճիները անոր ազդեցութեամբ սպաննուեր են: Մոնիդէօրի թղթակիցը կը գրէ.— «Կարապետ էֆ. ուսուցիչ Ուրֆալի, իրաւամբ արժանի է Թէնէտոսի այգեգործներուն երախտագիտութեանը: Կարապետ էֆ. Թէնէտոս ժամանելուն պէս շուտով ընդհանուրին համակրութիւնը շահեցաւ՝ իր վարքովը ու հմտութեամբը: Երախտապարտ ենք երկրագործական նախարարութեան որ հաճեցաւ այդքան կարող եւ գործունեայ մարդ մը ղրկել Թէնէտոս:»

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ Մելքիտներու Պատրիարք Տ. Ճէրաճիրի մեռեր է: Բաւական ատենէ ի վեր գլխու ցաւերէ կը տառապէր:

ԹՈՔԱՏԻ կառավարիչ Պէքիր փաշա, որ Սըվազի կուսակալութիւնը կը վարէր փոխանորդաբար, Թոքատ վերադարձեր է:

ՍՈՖԻԱՅԻ օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կնեալի ետ կանչուելուն պատճառը այն է թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, հիւպատոսը մերձեցումի մը ի նպաստ կարծիք յայտներ է:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ՃԱՄԲՈՒ ԾԱԽՔԸ.— Առողջապահական պաշտօնեաները՝ բժիշկ, վիրաբոյժ, դեղագործ, պատուաստող եւայլն երբ պաշտօնով տեղ մը ղրկուին, ճամբու ծախքը գացած տեղերնին կը ստանան: Արդ, հարցուած եղած էր թէ ատոնցմէ մէկը եթէ ճամբան՝ այսինքն տակաւին պաշտօնատեղին չհասած մեռնի, ճամբու ծախքը կարելի՞ է ընտանիքին տալ: Պետական Խորհուրդը, որուն յանձնուած էր խնդիրը, որոշեց թէ պաշտօնեայ մը դէպի իր ղրկուելիք տեղը ճամբայ ելած օրէն սկսելով իրաւունք շահած է ճամբու ծախքին համար. հետեւաբար երբ պաշտօնատեղին չհասած մեռնի, ճամբու ծախքը պէտք է անոր ընտանիքին տըրուր՝ զայն իր ծննդավայրը վերադարձնելու համար։

ՀՆԴԿԱՉԻՆԻ Նիամկ քաղաքին իսլամները, 150,000ի չափ, հանգանակութեան ձեռնարկած են Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ երեւելիներէն Օսման Սալիհ պէյ մենաշնորհ խնդրեց շուանի, առուանի եւ այդ կարգի առարկաներու գործարան մը հաստատելու համար։ Խնդրարկուն յայտարարեց թէ այդ հաստատութիւնը պիտի չվնասէ նոյն գործով զբաղող արհեստաւորներուն եւ թէ մենաշնորհի թուականէն մինչեւ երկու տարի անանուն Ընկերութիւն մը պիտի կազմուի։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՆՔԵՐՈՒ նախարարութիւնը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ եկեղեցիի, վանքի եւ այդ կարգի շէնքերու կառուցման համար բացառիկ կիրի հոբերէն տուրք պիտի չառնուի, քանի որ աղօթատեղիի ու վարժարաններու կառուցման համար կառավարական անտառներէն առաղձները ձրիաբար կը տրուին։ Նախարարութիւնը յարեց թէ այդ կիրերուն համար հարկ է ուշադրութիւն ընել որ պէտք եղածէն աւելի չհանուին։

ՊԱՇԱՐԱՏԻ եւայլն չինադեղերը, որոնք միքրոպաբանական աշխատանոցին մէջ կը պատրաստուէին, ասկէ վերջ անասնաբուժական վարժարանի քաղաքային ճիւղին մէջ պիտի պատրաստուին։

ԲՈՒՍՐԱ.— Թուրքինայէն երեկուան թուականով կը հեռագրեն թէ նոյն մաքրանոցը գտնուող ուխտաւորներուն մէջ երկու օրէ ի վեր քոլերայէ նորէն դէպք չէ պատահած։

ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ կողմէ առողջապահական կանոնները յարգելու մասին տրուած որոշումներու գործադրութիւնը դժուար ըլլալով, առողջապահական քննիչ Պէհաէտտին պէյ աւելի դիւրին եւ առանց ծախքի միջոցներ սահմանեց եւ տեղական դրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Միխալլճճըք գիւղաքաղաքին մէջ Յակոբ անուն մարդու մը բացած դեղարանը փակուած է, վասն զի պաշտօնական վկայագիր չունէր։

ՍԹԵՖԱՆՈՎԻՉԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ. Իտալիոյ հիւպատոսարանը, առջի օրը, սկսաւ տեսնել Տիկին Բոնաթամթինիտիսի բացած դատը, Սթեֆանովիչի ժառանգներուն դէմ։ Այս վերջիններուն փաստաբանները յայտարարեցին թէ Տիկին Բոնաթամթինիտիսի զաւակները Բալլի Սթեֆանովիչէն եղած չեն։ Տիկին Բոնաթամթինիտիսի փաստաբաններն ալ հակառակը պնդեցին, ցոյց տալով այդ այդ կնոջ ու Բալլի Սթեֆանովիչի միջեւ փոխանակուած նամակները, որոնց պարունակութենէն կ'երեւայ այդ կնոջ պահանջման վաւերականութիւնը։ Տիկնոջ փաստաբանները յայտարարեցին նաեւ որ ժառանգորդները գումար մը առաջարկեր էին Տիկին Բոնաթամթինիտիսի՝ դատէն ետ կենալու համար։ Ժառանգորդներուն փաստաբանները մերժեցին։ Նամակները երեք մասի բաժնուած են. առաջինը կը վերաբերի սիրային առաջին շրջանին եւ Ալեքսանդր անուն առաջին զաւկին ծնունդեանը. երկրորդը երկրորդ շրջանին եւ Եորկի անուն երկրորդ զաւկին ծննդեանը։ Բալլի Սթեֆանովիչ նամակներուն մէջ ըսած է թէ այդ տղոց ապրուստը ու ապագան պիտի ապահովէ։ Դատը ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ նահանգին մէջ նորէն ոստիկանութեան երկրորդ կարգի գոմիսէր մը, երկու երրորդ կարգի գոմիսէր եւ տասնըհինգ ոստիկաններ պաշտօնի պիտի կոչուին։

ԷՏԻՐՆԷԻ մէջ վերջերս մեռած Անտրէա Մաւրիտի իր հարստութեան հարիւրին եօթանասունհինգը բարեգործական հաստատութեանց կտակեր է։

ԻԶՄԻՐԷՆ, կը գրեն թէ Թաղականութիւնը ամսաթոշակ յատկացուցեր է Գուզ Ասա բնակող Յովհաննէս Ասատուրեանի, որուն կինը երեք աղջիկ ծնած է միեւնոյն ժամանակ։ Այդ անձը արդէն մանչ մը ու աղջիկ մը ունի։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Առջի օրը Անատոլէն թէեւ մեծաքանակ ցորեն հասաւ Կ. Պոլիս, սակայն գինը անփոփոխ մնացին։ Կակուղ ցորենը կ'արժէ $10\frac{1}{4}$-$11\frac{1}{4}$ ղրշ. տեսակին համաձայն եւ կարծր ցորենը՝ 33–34 փարա։ Երէկ Անատոլէն 14,000 քիլէ ցորեն բերուեցաւ Կ. Պոլիս։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Դատական պաշտօնարանին մէջ, երէկ, Հաճի Մուսթաֆա էֆ. անուն մարդ մը յանկարծամահ եղաւ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ որ մահը սրտի կաթուածի հետեւանք էր։ Մուսթաֆա էֆ. հարիւր հինգ ոսկիի առնելիք ունէր Եանի Անտրիատիս անուն վաճառականէ մը, որ սնանկացած էր։ Մուսթաֆա էֆ. դատական պաշտօնարանը գացած էր իր առնելիքը արձանագրել տալու համար։ Վրայէն գտնուեցան 620 ղրուշ, ոսկիի ժամացոյց մը, կնիք մը, 120 ոսկիի մուրհակ մը եւ Անտրիատիսի սնանկութիւնը ծանուցանող յայտարարութիւնը։

ՔԻԻՆԱՐՏ շոգենաւային Ընկերութեան Շէրպուրկ շոգենաւը, Նաւապետ Բէրպինէս, հոս հասաւ։

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՅՐԵՐՈՒ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՔՕՐՄՕՆՈՍ ԵՂԲԱՐՔ
Պոլիս, Մըսըր-Չարշըսիին մօտ, Քէօֆթէճիլէր փողոց, Սապոնճը խան Թիւ 7
Մասնաճիւղ Ֆինճանճըլար փողոց. Բիզազճը խանի դիմաց թիւ 7 10—20

Ազգային Լուրեր

Յառաջիկայ զատկական տօներուն առթիւ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է 25,000 ղրուշի նպաստ մը շնորհել Ազգ. Պատրիարքարանի։ Կայս. Անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Սագըզ Յովհաննէս էֆ., իր հետ ունենալով Կայս. Գանձուն արկղակալը, երէկ Պատրիարքարան եկաւ եւ այդ գումարը անձամբ յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր, որ խորին երախտագիտութիւն յայտնեց եւ բարեմաղթութիւններ բրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։ Կայս. շնորհին առթիւ, Ս. Պատրիարքը շնորհակալութեան ուղերձ մը պիտի մատուցանէ յառ Գահոյից Ն. Կ. Վեհափառութեան։

—Բաղէշի բանտարկեալներէն ինը ազգայիններ իրենց պատժոյ ժամանակը լրացնելով, արձակուեր են բանտէն։ Այդ առթիւ Վեհ. Սուլթանին համար բարեմաղթութիւններ կատարեր են։

—Պիլէճիկի Տ. Խորէն քահանան Պոլիս հրաւիրուած էր, ինչ ինչ բացատրութիւններ տալու համար։ Այս խնդիրը, ինչպէս ծանուցինք, պիտի կարգադրուի Ս. Զատկի տօնէն վերջ, Կրօնական Ժողովին մէջ, որովհետեւ թէեւ Ս. Պատրիարքը երկու ատենապետները հրաւիրած էր երէկ Տ. Խորէնի խնդիրը քննելու համար, սակայն ատենապետները չկրցան Պատրիարքարան երթալ։ Զատկի տօնին առթիւ, Տ. Խորէն քահանայ Պոլսոյ եկեղեցիներէ մէկին մէջ պիտի քահանայագործէ։

—Էնկիւրիէն Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նորընտիր Առաջնորդ Եղիշէ վարդապետ Գալֆաեան, առջի օր, իր պաշտօնատեղին հասեր է։

—Տ. Եզնիկ եպիսկոպոս Ապահունի, երէկ, Պատրիարքարան երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

—Գատըգիւղի ատենապետ եւ Կրօնական Ժողովի անդամ Տ. Կարապետ Ս. քահանայ Սանասարեան երկու շաբաթէ ի վեր անկողին կը ծառայէ, եւ թէպէտ զգալի բարւոքում մը կը նշմարուի իր վիճակին մէջ՝ բայց հաւանական չէ որ մինչեւ Զատիկ կարենայ ոտքի ելլել, եկեղեցական արարողութեանց մասնակցելու եւ իր սովորական այցելութիւնները կատարելու համար։ Կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք ծերունազարդ ատենապետին։

—Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. Սագըզ երէկ Հայ-հռոմէականաց Պատրիարքարանը երթալով Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեանի յանձնեց 10,000 ղրուշի գումար մը, զոր շնորհած է Վեհ. Սուլթանը, յառաջիկայ զատկական տօներուն առթիւ։

—Ամասիոյ առաջնորդ Տ. Արիստակէս Ծ. վարդապետ Վանքեան Սամսոն հասած է եւ Պաֆրայի շոգենաւին կը սպասէ։ Վանի Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ վարդապետ Բագրեւանդեան ալ նամակով մը կ'իմացնէ թէ Զատկէն յետոյ պիտի մեկնի Էջմիածին, որովհետեւ ճամբաները ծածկուած են ձիւնով։

—Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքին փոխ-լուսարարապետ Տ. Խորէն վարդապետ Փորթուգալեան վախճաներ է, եւ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեր է համեստութեամբ։ Տ. Խորէն վարդապետ բնիկ Ռոտոսթոցի, Տ. Եսայի Պատրիարքին վարդապետ ձեռնադրուած է։ Տ. Խորէն վարդապետ թէ՛ վանքին մէջ եւ թէ վանքէն դուրս օգտակար ծառայութիւններ մատուցած է իր վարած տեսչական եւ վարչական պաշտօններով։ Տ. Խորէն վարդապետ վերջերս անդամ ընտրուած էր Ս. Յակոբեանց վանքի Տնօրէն Ժողովին։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, ընկերակցութեամբ Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի, դատական պաշտօնատունը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի հետ։

—Ճիպրալթարի անկլիքան արքեպիսկոպոսը, ինչպէս ծանուցինք, ուրիշ անկլիքան եկեղեցականի մը հետ, երէկ Պատրիարքարան երթալով տեսակցեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։ Տ. Գնէլ եւ Տ. Տիրայր վարդապետները դիմաւորելով արքեպիսկոպոսը, Պատրիարքարանի մեծ սրահը առաջնորդեցին։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ. Թարգմանի պաշտօնը կատարեց Մաղաքեա էֆ. Հարէնց, որ Պատրիարքարանի կը գտնուէր այդ պահուն։

ՄԱՆՉԷՍԹՐԻ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 Ապրիլ

Մանչեսթըրէ իր առած տեղեկութեանց նայելով, տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը, հակառակ իր ջանքին եւ գաղութին փափաքին, տակաւին յաջորդ մը չէ կրցեր նշանակել Տ. Թորոս Ջուղայեցիի տեղ, որուն հովուական պաշտօնը լրանալու երեք ամիս մնացած է։ Պոլսոյ հայ մամուլին մէջ տեսնուած ծանուցումին վրայ, թէ՛ Պոլսէն եւ թէ գաւառներէն բաւական թուով թեկնածուներ ներկայացեր են իրենց գրութիւններով՝ որոնց մէջ կը գտնուէին երիտասարդ վարդապետներ եւ զաւակներու տէր քահանաներ, բայց չենք կարծեր որ այդ պատիւ Թեմին հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը վեղարաւորի մը յանձնուի, քանի որ արդէն հայ ընտանիքները հոն գոհացուցիչ թիւ մը կը կազմեն եւ աւելի հաւանական է որ նախապատուութիւնը ամուսնացեալ կղերին տրուի։ Ընտրութիւն մը ընելը քիչ մը դժուար է, թէեւ Պոլսոյ մէջ շատ կան այդ ճգնաժէն, բայց երբ կարգը արժանաւորը գտնելու գայ Դիոգինէսի լապտերն իսկ պիտի նսեմանայ։ Բնականաբար, Մանչեսթըրցիները նախամեծար կը համարին ատեն մը առանց հովիւի մնալ քան թէ հապճեպով ընտրութիւն ընել։ Հրաժարեալ աստուածաբան հովիւին պաշտօնավարութիւնը այնքան անտանելի դարձաւ, գլխաւորաբար Մանչեսթըրի ազգայիններուն որ Հոգաբարձութիւնը անցեալէն դաս մը առած՝ այս անգամ ներկայացուած ընտրելիները առանց խորութեան անաչառ քննութեան բովէն անցընելու ամէն խորհուրդը ունի. տակաւին այս տեղեկութիւնը հասած չէ գործ, քանի որ ներկայացուածներուն վրայ պարզ հարցափորձը ցոյց կու տայ թէ յարմար անձեր չեն անոնք։

ԲԱՂԷՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ

ԲԱՂԷՇ, 16 Մարտ

Քաղաքական ժողովը, երէկ, կարեւոր նիստ մը ունեցաւ նախագահութեամբ Փոխանորդ Հօր։ Օրակարգի խնդիրներն էին քաղաքամիջի վարժարաններու ուսուցիչներուն ամսէկան թոշակները եւ Խոտիր-Կատարի որբանոցը արհեստանոցի վերածելու հարցը։ Ժողովը նկատելով որ Մուհարրէմը կուգայ առաջ, վճռած է Խառն Ժողովի որոշումը գործադրել, այն է եկեղեցապատկան կալուածները Առաջնորդարանի միջոցաւ վարձու տալ եւ դպրոցներուն յատկացուած գումարը զեղչել հոն, մնացեալը ի վերջոյ յանձնել մէն մի եկեղեցիի թաղականութեան։ Այս առթիւ ժողովին ներկայութեան հրաւիրուած թաղականներն ու հոգաբարձուները համամիտ գտնուած են եղեր։ Որբանոցը Արհեստանոցի վերածելու հարցը՝ որուն համար հարցում եղած էր Պատրիարքարանէն նոյն հաստատութեան հոգաբարձութեան, սա իր ձեռնհասութենէ վեր նկատելով խնդիրը, յղած էր Քաղաքական ժողովին։ Այս վերջինը երկու նիստերու մէջ է որ կը ծեծէ խնդիրը, բայց դեռ վերջնական որոշման մը չէ յանգած։

Միխիթարի, կաթոլիկ Սուրիաններու քահանան, որ հոս ժամանած էր մարդորսութեան նպատակաւ, կը կարծէր թէ պղտոր ջուրերու մէջ դիւրաւ ձուկ պիտի որսայ եւ Սուրիաններ կամ Հայեր դիւրաւ որս պիտի ըլլային իրենց դաւանափոխութեան լարած ցանցին, դժբաղդաբար իր կարծածին պէս հանգիստ չէր գործը եւ ընդհուպ գնաց հոն, ուրկէ անծայրաբանօք չունեցած հոս առած էր…։

Ս. Պատրիարք Հայրը, բարեխնամ ազգայինի մը նուիրած ամսական մէկ օսմ. ոսկին յատկացուցած էր Վիճակիս մէջ գտնուող Տափայ վանքին մէջ վարժարանի մը բացման եւ հրամայած էր գործադրութիւնը։ Փոխանորդ Հայրը հետամուտ է ուսուցիչ մը գտնելու եւ հոն ղրկելու, ասով հինգերրորդ նպաստընկալ վարժարանն է որ կ'ունենայ Բաղէշի Վիճակը։ Այս վանքին մէջ վարժարանի մը գոյութիւնը կարեւոր էր եւ Առաջնորդարանը առաւել ուշադրութիւն ընծայելու է անոր, լաւ ուսուցչի մը անուանումով ու խնամեալ ծրագրի մը գործադրութեամբ։ Հոս, ի դէպ է դիտել տալ թէ տեղացիները բոլորովին ձրիի վարժեցնելու չէ, գոնէ իւրաքանչիւր նպաստընկալ գիւղ իր կարողութեան չափով մասնակցելու է Պատրիարքարանէ եկած նպաստին, որով թէ՛ երկրորդական պաշտօնեաներու ամսաթոշակները վճարուած կ'ըլլան եւ թէ ապագային տեսակ կ'ըլլան իրենց վարժարանները պահելու, երբ նպաստը դադրի։ Տափայ վանքը Նեբրովդի ստորոտը կ'իյնայ, Խլաթայ Թեղուտէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ, եւ ունի 100 տուն բնակչութիւն։

ԱԶԴ

Գալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է յառաջիկայ հինգշաբթի, (4 ապրիլ 1902), առաւօտ պատարագելու եւ պերճախօս եւ հոգեշունչ քարոզութեամբ հոգեպէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ծանօթ. — Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 1, Արեւագալ՝ $2\frac{1}{2}$, Քարոզ՝ $3\frac{1}{2}$։ 814 2—2

ԵՐԶՆԿԱՅԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Արեւելքի Երզնկայի բաժանորդները կրնան դիմել մեր գործակալ Պարոյր էֆ. Արզումանեանի։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼԸ)

ԼՈՆՏՈՆ, 15 ապրիլ.— Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը, երէկ, ստացեր է պօէր պետերուն պատասխանը որ, այսօր, խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Նախարարաց Խորհուրդին մէջ։ Հաշտութեան կնքումը յուսալի է։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը արտօնեց կառավարութիւնը որ քառասունհինգ միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը շրջաբերութեան հանէ։

ԲԷՆԳԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Սիբեակին յանկարծամահ եղաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Ելիզէի մէջ այսօր կատարուած նախարարաց Խորհուրդին ատենն արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ հաղորդեց Պ. Ռուզվէլթի մէկ նամակը, որով Մ. Նահանգաց Նախագահը Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին սիրալիր հրաւէր մը կ'ուղղէ, որպէս զի Ուաշինկթընի մէջ Ռոշամպօ մարէշալին համար կանգնուած յիշատակարանին բացման ներկայ գտնուելու նպատակով պատուիրակ մը կարգէ։ Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանը շնորհակալութեան նամակ մը պիտի յանձնէ Պ. Ռուզվէլթի այդ հրաւէրին համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 15 ապրիլ.—Այսօր գումարուած նախարարաց Խորհուրդը վիճաբանեցաւ այն պատասխանին վրայ, զոր պօէր պատուիրակները տուած էին Անգլիոյ կառավարութեան հեռագրին՝ անցեալ շաբաթ օրը ղրկուած։ Պօէրներուն պատասխանը բոլորովին գաղտնի կը պահուի։

—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ չկրնալով ընդունիլ պօէր պատուիրակներուն առաջարկած անկախութեան պայմանը, ասոնք Լորտ Միլնէրի հետ պիտի խորհրդակցին։

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Տօքթ. Լէյտս կը յայտարարէ թէ հաշտութիւն կնքելու ամէն յոյս պէտք է մէկ կողմ թողուլ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը ընդունեց Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Ռուզվէլթի կողմէ ամերիկեան ժողովուրդին անունով եղած հրաւէրը՝ Ռոշամպօ մարէշալին յիշատակարանին բացման ներկայ գտնուելու՝ մայիս 24ին։ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը զրահաւորով մը Ամերիկա պիտի ուղեւորի։

ԲԷՆԳԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը մայիս 26ին Բեդերսպուրկ կը սպասուի։

—Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Սիբեակին, այսօր, տէրութեան Խորհուրդին պաշտօնարանէն ներս մտած պահուն, յանկարծամահ եղաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թէեւ ճիշդ տեղեկութիւններ չկան հաշտութեան բանակցութեանց ընթացքին վրայ, սակայն Լոնտոնի սակարանին մէջ հարաւային Աֆրիկէի արժէթղթերուն գինը շատ հաստատուն կը բռնուի։ Անգլիական Քոնսոլիտէն ինկած է։

Լոնտոն.— Ուեսթմինսթըր Կազէթ ստոյգ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ Եւրոպա գտնուող Պօէր պատուիրակները մտադիր են Թրանսվալը իբրեւ դաշնակից երկիր մը եւ լրացուցիչ մաս մը կցել բրիտանական տէրութեան։ Պատուիրակները կը պահանջեն հարաւային Աֆրիկէի յատուկ դրօշ մը ունենալ, գերագոյն ատեան կազմել եւ ամերիկեան օրէնքներուն համաձայն հիմնական օրէնք մը հաստատել։ Անգլիական ուրիշ լրագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Քլէրքստորփի մէջ բանակցութիւնները սա հիմերու վրայ կը կատարուին.— Ա. Պօէրները պէտք է կատարեալ անկախութեան պայմանէն ետ կենան, վասն զի ապահով ըլլալու են որ Թրանսվալի եւ Օրանժի ազգային սահմանք ձեռին հետեւանքով, Պօէրները գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք պիտի բերեն այդ երկու երկիրներուն ապագայ ներքին կացութեան մասին, Բ. Լորտ Քիչնէրի ծանօթ յայտարարութիւնը պիտի ջնջուի, Գ. Քանդուած շէնքերը ու կալուածները եւ զինուորներու կողմէ գրաւուած պաշարները ետ պիտի տրուին, Դ. Անգլիոյ կառավարութիւնը պիտի ընդունի այն բոլոր փոխառութիւնները որոնք կնքուած են թշնամութիւնները, սկսելէն առաջ եւ մինչեւ Լորտ Ռոպըրթսի այն յայտարարութիւնը, որով Թրանսվալը ու Օրանժը Անգլիոյ կցուած հռչակեց, Ե. Լեզուի խնդիրը երկու կողմերու համաձայնութեամբ պիտի կարգադրուի, Զ. Բարեյուսոյ բոլոր ըմբոստներուն ընդհանուր ներում պիտի շնորհուի եւ Է. Մասնաւոր յօդուածով մը պիտի նշանակուի թէ բոլոր գերիները մինչեւ ո՛ր թուականը պէտք է հարաւային Աֆրիկէ ղրկել։

—Անգլիոյ զինուորական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ անձնատուր ըլլալու մասին Պօէրներուն առաջարկած պայմանները ընդունելի են։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւացնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, եւ առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տօքթ. Պաւլի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու սնդամէն կրնայ տեղը դնել երկրուն եւ անդրմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւ այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'արգելուն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տօքթ. Պաւլի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն՝ ետքը միայն պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը գտնուի ժամ 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 Թիւ տունը։

ՍԳՕԹԻ ՄՕՐԻՒԻ ՃԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոնց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մորիւի ձկան իւղն, իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Պրումի (Աւստրալիա) կողմերը, մարգարիտ որսալու տեղերուն մէջ, մինչեւ հիմա գտնուած մարգարիտներուն ամէնէն խոշորը երեւան եկած է։ Ջուրին խորէն հանուած ոստրէներուն մէջէն մարգարիտները հանելու պաշտօնը ունեցող նաւաստին շատ զարմացեր է՝ ի տես այս մարգարիտին։ Ահաւոր աղաղակ մը բարձրացուցեր է որ նաւուն տէրը ընդոստ արթնցեր իր խցիկին մէջ, ուր կը քնանար։ Այս մարգարիտը միմիայն իր մեծութեամբը չէ որ իր նախորդներէն կը տարբերի, այլ նաեւ իր ձեւով, գոյնով եւ ջուրով։ Արժէքը 350,000 ֆր.է աւելի կը գնահատուի։ Հաւանական չէ որ օղեր կազմելու համար՝ իրեն նման մը գտնուի։

* * *

Պրիւսէլէն վաւերական եւ սիրուն պատմութիւն մը կը հասնի։— Պէլճիքայի դեռատի Ալպէր իշխանուհին իրեն մօտեցողները կը յանկուցանէ իր շնորհալի պարզութեամբ։ Վերջերս տեղի ունեցած փայլուն երեկոյթի մը մէջ, ուր եռանդով պարած էր, հանգչելու համար գնաց տեղ մը նստիլ, քնաց իր քովը գտնուած ազնուական տիկնոջ մը դառնալով, շնորհալի կերպով անոր յայտնեց իր պարէն զգացած գոհունակութիւնը եւ ուրախութիւնը։ Միւսը, որ իշխանուհին չէր ճանչնար, ամբարտաւան կերպով պատասխանեց.

—Կը ներէք Տիկին, պատիւ չունիմ ձեզ ճանչնալու, որովհետեւ չէք ներկայացուած ինծի։

Երիտասարդ իշխանուհին աստ վրայ խնդալով գնաց իրեն համար յատկացուած պատուոյ տեղը, գալով միւս տիկնոջ, սակայն իրեն զարմանքէն չէ սթափած։

* * *

Քանի տարի առաջ, Ռուէնի մօտ երիտասարդ ջաղացպան մը կար՝ որ աշխարհի վրայ մինչեւ հիմա երեւցած Հերակլէսներուն ամէնէն ուժեղներէն մէկն էր։ Արտակարգ ոյժ ունեցող շատ մարդիկ իր զօրութեան վրայ խօսուիլը լսելով այցելութեան կու գային անոր։ Անոնցմէ մէկը օր մը եկած ատեն տեսաւ թէ ջաղացպանը սանդուխէ մը վեր կ'ելլէր, կռնակը ալիւրի ահագին պարկ մը առած, որ հարիւր քիլոյէ աւելի կը կշռէր։ Այցելուն որ իր ոյժին վրայ շատ վստահ էր, ըսաւ ջաղացպանին, երբ սանդուխէն վերստին վար իջաւ.

—Ես ալ ձեզի պէս ալիւրի պարկ մը պիտի հանեմ չսխալելով։

Աս ըսելով, պարկ մը առաւ իր ուսերուն վրայ եւ սկսաւ սանդուխին աստիճաններէն վեր ելլել։ Խիստ դժուարութեամբ տասն աստիճան առաջ եկած էր, երբ ջաղացպանը գոչեց.

—Կեցէ՛ք, մի՛ շարժիք։

Եւ իր կարգին սանդուխը երկու քովէն բռնելով՝ միմիայն իր բազուկներուն ոյժով մարդը, պարկը եւ սանդուխը միասին փոխադրեց քանի մը մեթր անդին։

Այցելու Հէրակլէսը չփորձեց այդ բանը ընել։

* * *

Վիրաբուժական խիստ եզական գործողութիւն մը պիտի կատարուի Ալժէրիոյ Քոնսթանթին քաղաքին հիւանդանոցին մէջ։ Վերջերս, տեղացի մը, որ գիշեր ատեն քաղաքէն դուրս կը գտնուէր, կասկածելի երեւոյթով մարդիկ տեսաւ, որոնք իրեն կը մօտենային։ Վախնալով որ իր վրայ կը յարձակին եւ կը կողոպտեն, խելքը փչեց իրարու վրայէ կլլել 5 ֆրանքնոց քսանըմէկ հատ դրամ, մէկ հատ 2 ֆրանքնոց մը, 50 սանթիմնոց մը, համագումար 107·50 ֆր ի արժէքով դրամ։ Խոհեմ մարդուն կանխատեսութիւնները իրականացան, վասն զի կասկածելի մարդիկը իրեն մօտեցան։ մարդը վստահ կերպով մը յայտնեց իր վրայ դրամ չունենալը։ Գողերը իր վրայ խուզարկելէ յետոյ՝ ձգեցին զայն։ Քանի մը օր առաջ այս մարդը հիւանդանոց մտաւ եւ իր գլխէն անցածը պատմեց.

—Առջի դրամը, ըսաւ, միայն քիչ մը դժուարութեամբ անցաւ, միւսները ամենայն դիւրութեամբ կլլեցի։

Այդ օրուընէ ի վեր, այս նորօրինակ ձեռնածուին հարստութիւնը լոյս չէ տեսած նորէն։ Ուստի, բժիշկները, կարելի եղածին չափ փափկութեամբ, իր ստամոքսը պիտի բանան, որպէս զի մարդը վերստին տիրանայ իր գանձին եւ լաւագոյն գործածութեան մը յատկացնէ զայն։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այս լիքիտասիոնին 66,600 քոնսոլիտէ աւելնալով հրապարակին ծախուեցաւ $52\frac{1}{2}$ ղրշ. բէքօոի։ Երկաթուղին 620 հատ պակսած էր. ան ալ հրապարակին առնուեցաւ $27\frac{1}{2}$ սնթմ. բէքօոի, որով վերջնական 1000 քոնսոլիտէի $52\frac{1}{2}$ ղրշ. եւ երկաթուղիի հատին $27\frac{1}{2}$ սնթմ. բէքօս որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	36
Ամէնէն բարձր գին	»	28	00 $\frac{1}{2}$
Ամէնէն վար գին	»	27	35
Ռումէլիի Երկաթուղի զոգ.	ֆր.	110	75
Ամէնէն բարձր գին	»	111	37
Ամէնէն վար գին	»	110	62

ԲԱՑՈՒՄ 3 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	27	8
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	111	12
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		11	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ մ. Ապահ. Ընկ.		3	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	80
» ժուիսանս		1	55
» պարտաթուղթ		482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		470	—
Թրանսվալ		157	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	68
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անստակոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	73

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	20	—
Քրիմիգ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	100	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	94	37
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	51	—
» » » Դ. բաց.	25	37
» » » Դ. գոց.	25	37
Օսմանեան Պանքա	12	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մոնոփոլ	43	—
Պուլկարական 1888	84	—
Էժիփսիէն իւնիֆիէ	107	75
Տօմինիալ	105	—
Թրանսվալ	6	18
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխառութիւն	25	33 $\frac{3}{4}$

ԲԱՐԻԶ, 15 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	02
» » 3 $\frac{1}{2}$ %		102	52
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	25	92
) գոց.	»	25	90
» » » Բ.	»	51	62
» » » Գ.	»	27	85
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	557	—
Օսմանիէ	»	456	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	113	—
Օսմ մաքսատուն	»	516	—
Օսմ Ռէժի	»	319	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	496	—
Քռէտի Լիոնէ	»	1033	—
Իտալական Ռանթ	»	100	70
Սպանիական արտաքին	»	79	10
Թրանսվալ	»	157	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	175
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 15 Ապրիլ

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	10
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	335

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն	ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	»	»
Դրամագլուխ և պահեստ	107	»	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ	»

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն	ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»	
Դրամագլուխ և պահեստ	153	»	»
1900ին գանձուած ապահովագին	17	»	»

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ եւ է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վտանգներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ԹՈՒԻՐ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թօնթապուրան Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար.

Ամենէն ախորժաշամ ձկան խալն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն. բնաւ սիրտ զէզ մը սառր չափ աղբեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբանա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներու քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ՏԻԻԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիեզերի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լագթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը շինէ եւ կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և տկարին տղոց։

Ցեղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փախիր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ատամնահան հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է. ճամբորդութեան, բնակութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնառութեան և մի չեւ իսկ պատերազմի առնեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իրաւունքն ի վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին չարունակելու առանձնաշնորհումը. յետամնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ բռնանդ կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, անպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՐԵԱՆ
Պոլիս Հաւիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնը

Գշ.	2/15	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	3/16	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիպրոս)։
Եշ.	4/17	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	4/17	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	5/18	Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ

ՏՈՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Ծանիի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զըպլուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բուստերիք, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Յ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ ! !։

ՍԻՆԿԷՐ

ՅԱՅԹԱՅԹԻՉ · ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պղպղանակալ ամբողջութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը բաշխ. 400է աւելի պատուաւոր վկայական և չքնաղ մետալ առած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։ Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ՊԵՐԱ, Ցիտադէլ Համբալ, Ղալաթիա Սէ... դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին եւու. Թոփհանէյի կայարանին դիմաց։

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2 Սուլթան Պայազիտ Թօբաճլըի Սթամբօլին դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ Չ... Պազ.։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրօմնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիլիօ	1735
Արիօսօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Պօրտօֆինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինտօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Ներօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էգրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օթիօ	4160	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնէարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլթինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիգանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մօրնիֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքսօլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղղուորած է։

Իպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Բրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է, և ամսոյս 16ին հոս կը սպասուի։

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ	ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԳԸ	Կրկին արծաթազօծում
56, Ռիւ տը Պօնտի		բոլոր տարիքներու
Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի	եւ Գուսթօֆլը անունը ամբողջ գրերով	Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատանց մէջ, ԻԶՄԻՐ' Ժ. Էօրթիասս, 47, Ռիւ Ֆրանք, ՍԷԼԱՆԻԿ' Բէր Լամ վաճառատուն, ՊԷՐՈՒԹ' Մէյէր և Մանասէ։

ՃԱՏԻԿ

Հաստատեալ 1884ին

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՇԱՊԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Թիւ 85.— Կալարա, Վոյվոտա փողոց — Թիւ 85

Խիստ խնամով ու տարապայման աժան գիններով չափու վրայ կը պատրաստուին ամէն տեսակ շապիկ, օձիք, թեւնոց, գիշերազգեստ ու ներքին ճերմակեղէններ։

Միայն Ֆրանսական ու Անգլիական ընտիր տեսակ կերպասներու գործածութեամբ օժտուած սոյն գործարանը տրամադիր է ընդունիլ ու կատարել հոգածութեամբ պատրաստել հարսանեաց ճերմակեղէններու յանձնարարութիւններ։

Կը ծախուի վերջին նորաձեւութեամբ խիստ ճաշակաւոր ու միշտ աժան գիներով օձիք, թեւնոց, փանէլ, գուլպայ, թաշկինակ, ոսկեզօծ կոճակներ, փողկապ, դրամապնակ, դժալ «Ջէֆիլտ», խոզանակ սանտր ու անուշահոտութեանց լաւագոյն տեսակներ։

Մ. ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ վաճառատունը նորաձեւութեան, ապրանաց ազնուութեան, յանձնարարութեանց խնամով պատրաստութեան, ու գիներու աժանութեան տեսակէտով վստահելի ու լաւ յանձնարարելի լաւագոյն տուներէն մէկն է։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇԵԱԼ ԵՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, ափխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղի Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փող.
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաsօխ
Մարբուճճըլար, Ջէրճիլէր խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔՌԸ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ

ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպօլ Ապո s Էֆէնտի խան

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Մարտ 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 34 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 2 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 4 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 6 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 8 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	12 20	2 —	3 35	5 45	8 7	10 30	11 30					
Հայտար Փաշա	ժմ.	12 45	2 25	4 —	6 10	8 32	10 55	11 55					
	մկն.	1 12	2 35	4 10	6 26	8 47	11 5	12 5					
Քըզըլ Թօբրագ	»	— —	2 41	4 16	6 32	8 58	11 11	12 11					
Ֆէնէր Եօլու	»	1 23	2 44	4 19	6 35	9 3	11 14	12 14					
Կէօզ Թէփէ	»	— —	2 48	4 23	6 39	9 10	11 18	12 18					
Էրէնքէօյ	»	1 34	2 53	4 28	6 45	9 15	11 24	12 24					
Պօսթանճըք	»	1 42	2 59	4 34	6 50	9 25	11 30	12 30					
Մալթէփէ	»	1 54	3 8	4 42	6 58	9 38	11 38	12 38					
Գարթալ	»	2 8	3 18	4 52	7 8	9 54	11 48	12 48					
Բէնտիք	ժմ.	2 18	3 25	4 59	7 15	10 5	11 55	12 55					
	մկն.	2 28				10 16							
Թուզլա	»	2 50				10 41							
Կէյպզէ	»	3 11				11 6							
Տիլ Իսքէլէսի	»	3 33				11 28							
Թավշանճըլ	»	3 43				11 39							
Հէրէքէ	»	4 1				12 —							
Եարըմճա	»	4 21				12 20							
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	4 34				12 33							
Տէրինճէ	»	4 45				12 47							
Իզմիտ	ժմ.	4 58				1 —							
	մկն.	5 18											
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»	5 53											
Սափանճա	»	6 20											
Համիտիէ	»	6 45											
Կէյվէ	»	7 36											
Աք Հիսար	»	8 1											
Մէքէճէ	»	8 37											
Լէֆքէ	»	9 6											
Վէզիր Խան	»	9 43											
Պիլէճիկ	ժմ.	10 24											
	մկն.	10 34											
Քարաքէօյ	»	11 46											
Պօզիւիւք	»	12 29											
Ինէ Էօնիւ	»	1 17											
Չուքուր Հիսար	»	1 48											
Էսկի Շէհիր	ժմ.	2 28											
		Իրիկ.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 1 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 3 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 5 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 31 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 9 Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 33 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. Ճամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.	Այս կառախումբը Ապրիլ 1էն սկսեալ պիտի բանի	Այս կառախումբը մինչեւ Մարտ 31 պիտի բանի						11 —				
Չուքուր Հիսար	»								11 39				
Ինէ Էօնիւ	»								12 13				
Պօզիւիւք	»								12 47				
Քարաքէօյ	»								1 21				
Պիլէճիկ	ժմ.								2 11				
	մկն.								2 21				
Վէզիր Խան	»								2 58				
Լէֆքէ	»								3 37				
Մէքէճէ	»								4 13				
Աք Հիսար	»								4 40				
Կէյվէ	»								5 5				
Համիտիէ	»								6 1				
Սափանճա	»								6 19				
Պէօյիւք Տէրպէնտ	»								6 47				
Իզմիտ	ժմ.								7 24				
	մկն.				11 40				7 44				
Տէրինճէ	»				11 58				7 59				
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»				12 9				8 10				
Եարըմճա	»				12 21				8 22				
Հէրէքէ	»				12 56				8 48				
Թավշանճըլ	»				1 1				8 58				
Տիլ Իսքէլէսի	»				1 15				9 8				
Կէյպզէ	»				1 46				9 38				
Թուզլա	»				2 7				9 56				
Բէնտիք	ժմ.				2 27				10 15				
	մկն.	12 11	12 43	1 36	2 42	5 21	7 35	9 16	10 30				
Գարթալ	»	12 19	12 51	1 44	2 54	5 29	7 45	9 26	10 43				
Մալթէփէ	»	12 29	1 1	1 55	3 9	5 39	7 57	9 39	11 —				
Պօսթանճըք	»	12 37	1 9	2 3	3 22	5 47	8 7	9 49	11 14				
Էրէնքէօյ	»	12 44	1 16	2 10	3 35	5 54	8 14	9 57	11 27				
Կէօզթէփէ	»	12 48	1 20	2 14	3 39	5 58	8 19	10 2	— —				
Ֆէնէր Եօլու	»	12 52	1 25	2 18	3 45	6 2	8 24	10 7	11 38				
Քըզըլ Թօբրագ	»	12 55	1 28	2 21	3 49	6 5	8 28	10 11	— —				
Հայտար Փաշա	ժմ.	1 —	1 33	2 26	3 57	6 10	8 34	10 17	11 47				
	մկն.	1 8	1 41	2 34	4 15	6 20	8 42	10 25	12 5				
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	1 33	2 6	2 59	4 40	6 45	9 7	10 50	12 30				
									Իրիկ.				

ԳԱՐԱՃԻԱՆԵՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո'չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո'չ կրնայ նստիլ, ո'չ ալ' անկողնին մէջ հանգիստ ընել. շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկաի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ'բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, ջղաձգութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները. ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Քիւչիւքեան դեղարանը, Սուլթան Համամ Մէջիտի Լինոս և Պոնտեպիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։ Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Էֆթալինի վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ